

Kirjanpito-ohjelmiston kartoitus ja valinta tili- toimistolle X

Ville Hakkarainen

2022 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Kirjanpito-ohjelmiston kartoitus ja valinta tilitoimistolle X

Ville Hakkarainen
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Marraskuu, 2022

Ville Hakkarainen

Kirjanpito-ohjelmiston kartoitus ja valinta tilitoimistolle X

Vuosi 2022 Sivumäärä 47

Tämän opinnäytetyön aiheena oli kirjanpito-ohjelmiston kartoitus ja valinta pienelle tilitoimistolle. Opinnäytetyössä vertailtiin ja pisteytettiin erilaisia kirjanpito-ohjelmistoja toimeksiantajayrityksen viitoittaman kustannusalueen sekä tarvemäärittelyn mukaisessa viitekehyydessä. Lopuksi esiteltiin perusteltu ohjelmistovalinta toimeksiantajayritykselle.

Opinnäytetyön tietoperustassa esitellään ensin lyhyesti yrityksen taloushallinnon toimintoja yleisesti. Sen jälkeen teksti tarkentuu kirjanpitoon, tilinpäätökseen sekä niihin liittyviin lakeihin ja ohjeisiin. Seuraavassa kappaleessa käydään läpi taloushallinnon sähköistymisen historiaa, hyötyjä ja mahdollisia riskejä sekä perehdytään pilvipalveluihin. Viimeisenä ennen työn varsinaista tutkimusosiota esitellään työssä tutkittavan ilmiön kannalta relevantteja otteita tutkimuksellisesta kehittämistyöstä.

Opinnäytetyön tutkimusmenetelminä käytettiin kahta eri kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Ensin on haastateltu toimeksiantajayrityksen toimitusjohtajaa puolistrukturoidulla haastattelulla. Haastattelun tarkoituksena oli selvittää, minkälainen uuden kirjanpito-ohjelmiston tulisi olla ja minkä suuruiset kustannukset sillä saisi olla. Tämän jälkeen ohjelmistojen palveluntarjoajia lähestyttiin lomakehaastatteluilla, joiden tarkoituksena oli selvittää eri ohjelmistoratkaisujen kustannuksia, ominaisuuksia sekä muita ohjelmiston valintaan liittyviä tekijöitä.

Tutkimuksen lopputuloksena toimeksiantajayritykselle suositellaan SimplBooks kirjanpito-ohjelmistoa. Tutkimukseen valikoitui lopulta yhteensä kahdeksan eri palveluntarjoajaa, joista SimplBooks oli tutkimuksen mukaan toimeksiantajayritykselle selvästi sopivin. Tutkimuksessa otettiin huomioon eri ohjelmistojen kustannukset, ominaisuudet, käyttöönoton helppous, asiakastuki sekä muut mahdolliset ohjelmistossa olevat positiiviset asiat toimeksiantajayrityksen kannalta.

Ville Hakkarainen

A survey and selection of accounting software for accounting firm X

Year	2022	Pages	47

The goal of this thesis project was to select an accounting software for a small accounting firm. The thesis compares and scores different accounting software solutions in the framework of cost range and definition of needed features indicated by the client company. Finally, a justified software selection for the client company is presented.

The theoretical part of the thesis report first introduces the company's financial administration functions in general. After that, the text focuses on accounting, financial statements and laws and guidelines related to them. In the next chapter, the history, benefits and possible risks of the electronification of financial administration is reviewed, and an introduction to cloud services. Finally, before the actual research part of the work, the thesis explains the relevant points of theory from research and development which are related to the research carried out for this thesis.

Two different qualitative research methods have been used as research methods in this project. First, the CEO of the client company was interviewed using a semi-structured interview format. The purpose of the interview was to find out which kinds of features the new accounting software should have and how much it should cost. After this, the software service providers were approached with form interviews, the purpose of which was to find out the costs, features and other factors related to the choice of the different software solutions.

As a result of the research, the SimplBooks accounting software is recommended to the client company. In the end, a total of eight different service providers were selected for the study, of which Simplbooks was clearly the most suitable for the client company. The research took into account the costs, features, ease of deployment, customer support and other possible positive aspects of the software from the point of view of the client company.

Keywords: accounting, accounting software, financial administration, electronic accounting

Sisällys

1	Johdanto.....	6
1.1	Työn tavoite ja tutkimuskysymykset	7
1.2	Opinnäytetyön rakenne	7
2	Taloushallinto.....	9
2.1	Kirjanpito.....	10
2.2	Kirjanpitovelvollisuus.....	11
2.3	Tilinpäätös	12
2.4	Tilinpäätöksen yleiset laatimisperiaatteet	13
3	Sähköinen taloushallinto	15
3.1	Taloushallinnon sähköistymisen historia	15
3.2	Sähköisen taloushallinnon hyödyt sekä mahdolliset riskit.....	17
3.3	Pilvipalvelut.....	18
4	Tutkimuksellinen kehittämistyö.....	19
4.1	Tapaustutkimus.....	20
4.2	Tutkimusmenetelmät	21
4.3	Haastattelu.....	22
5	Tutkimuksen toteutus	23
5.1	Toimeksiantajayrityksen toimitusjohtajan haastattelu.....	25
5.2	Kirjanpito-ohjelmistojen määreiden painotukset sekä pisteytys.....	28
6	Vertailuun valitut kirjanpito-ohjelmistot	31
6.1	Asteri.....	32
6.2	EmCe	33
6.3	Fennoa	33
6.4	MeritAktiva	34
6.5	NetBaron	35
6.6	Procountor	35
6.7	SimplBooks	36
6.8	Visma Fivaldi.....	37
6.9	Ohjelmistosuositus	38
7	Pohdinta	40
	Kuviot	43
	Taulukot	43
	Liitteet	44

1 Johdanto

Tässä opinnäytetyössä käsitellään kirjanpito-ohjelmiston valintaa pienen tilitoimiston tarpeisiin. Kyseessä on yksityisyrittäjän pitämä tilitoimisto, joka on toiminut alalla jo 20 vuotta. Tilitoimiston palvelut on suunnattu pienyrityksille sekä pienille yhdistyksille. Asiakasyrityksiä tilitoimistolla on tällä hetkellä noin 30 kappaletta. Nykyinen asiakaskirjanpito on järjestetty niin sanottuna hybridimallina siten, että osa kirjanpidon toiminnoista on järjestetty perinteisellä tavalla paperisena kirjanpitoa ja osa kirjanpito-ohjelman kautta. Yrityksen käytössä oleva kirjanpito-ohjelma on kuitenkin melko alkeellinen, eikä se vastaa ulkoistetun kirjanpidon nykyisiin vaatimuksiin. Lisäksi sen käyttö vaatii huomattavan paljon manuaalisia toimenpiteitä, jotka vievät ylimääräistä aikaa.

Tänä päivänä palveluntarjoajia sekä erilaisia kirjanpito-ohjelmistoratkaisuja on lukuisia erilaisia. Tässä opinnäytetyössä vertaillaan useita ohjelmistoja keskenään ja lopulta valitaan toimeksiantajayritykselle sopivin ohjelmisto niin, että otetaan huomioon toimeksiantajan viitoittaman tarvemäärittelyn mukaiset ominaisuudet sekä haluttu kustannusviitekehys ohjelmistolle. Ohjelmiston valinta on nimenomaan tätä opinnäytetyötä varten olevalle toimeksiantajayritykselle kartoitettu, eikä sama valinta välttämättä sovellu toiselle vastaavalle yritykselle.

Opinnäytetyössä tietoperusta rakentuu pääosin taloushallintoon ja kirjanpitoon liittyvästä kirjallisuudesta sekä joistakin internet-lähteistä. Kirjalähteistä on lainattu tekstin lisäksi myös muutamia kuvia, joiden tarkoitus on selventää teoriaosuudessa kirjoitettuja asioita. Teoriaosioita seuraa tämän opinnäytetyön varsinainen tutkimusosio, jossa suoritetaan lopullinen ohjelmistojen kartoitus ja valinta.

Toimeksiantajayrityksen ollessa tilitoimisto, on otettava huomioon se seikka, että yritys eroaa luonteeltaan toisesta samankokoisesta ”tavallisesta” yrityksestä siten, että se huolehtii useiden asiakasyritysten kirjanpidosta samanaikaisesti. Kun taas samankokoinen pieni yritys, joka ei ole tilitoimisto, huolehtii vain omasta kirjanpidostaan (ellei se ole ulkoistanut sitä). Kirjanpito-ohjelmistoa valittaessa tässä piilee oleellinen seikka, tilitoimisto käsittelee pieneen koonsa nähden suurta määrää tositteita, esimerkiksi asiakasyritysten osto- ja myyntilaskuja. Opinnäytetyön tekijä huomasi heti tutkimuksen alkuvaiheessa, että joillakin palveluntarjoajilla on erikseen olemassa oleva kappalemäärään perustuva veloitus kaikille tositteille ja tämä nostaa pienelle toimijalle ohjelmiston kustannuksia tuntuvasti. Kaikki palveluntarjoajat veloittavat verkkolaskujen lähettämisestä sekä vastaanottamisesta laskutusliikenteeseen liittyvät operaattorikulut. Mutta siinä, veloittaako yritys tositteiden luomisesta, lähettämisestä sekä vastaanottamisesta lisäkuluja operaattorikulujen lisäksi, on suuria eroja.

1.1 Työn tavoite ja tutkimuskysymykset

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kartoittaa ja etsiä toimeksiantajayrityksen tarpeet ja vaatimukset täyttävä moderni ja kustannustehokas kirjanpito-ohjelmisto, joka nopeuttaisi kirjanpidon toimenpiteitä ja tekisi kirjanpidon tekemisen helpommaksi ja sujuvammaksi, samalla se myös lisäisi tehokkuutta. Yrityksen nykyinen asiakaskirjanpito on järjestetty siten, että osa työstä hoidetaan niin sanotusti vanhanaikaisesti paperia käyttäen ja osa työstä tehdään kirjanpito-ohjelmalla, joka on asennettu tietokoneelle.

Yrityksen nykyinen kirjanpito-ohjelma on hyvin jäykkä eikä se vastaa kovin hyvin nykyisiin ulkoistetun kirjanpidon odotuksiin. Nykyisestä ohjelmasta ei ole mahdollista lähettää mitään lakisääteisiä raportointi-ilmoituksia, kaikki ilmoitukset on tehtävä ensin pdf-lomakkeille manuaalisesti, jonka jälkeen asiakasyritys päättää syöttääkö tiedot itse sähköisesti järjestelmään esimerkiksi Omaverossa vai lähettääkö se tiedot paperisella lomakkeella. Lisäksi ohjelmasta puuttuu tositearkisto, eikä siitä saa haettua mitään aiempien tilikausien tietoja, muitakaan hakutoimintoja ei oikeastaan ylipäättään ole. Myös raporttipohjien sekä arvonlisäverokantojen muokkaaminen ovat hankalia tehdä. (Yrittäjä X, 2022.) Tästä johdettuna opinnäytetyön tutkimusongelma on seuraava:

- Nykyinen kirjanpito-ohjelma on kankea ja vanhentunut, eikä se vastaa enää nykyajan tarpeisiin.

Tutkimusongelmasta seuraa tämän opinnäytetyön tutkimuskysymys ja samalla koko työn ydin:

- Mikä on yrityksen tarpeita vastaava, sekä halutut ominaisuudet täyttävä kustannustehokas kirjanpito-ohjelmisto toimeksiantajayritykselle?

1.2 Opinnäytetyön rakenne

Tämän opinnäytetyön rakenne koostuu siten, että ensimmäiseksi johdannossa käydään yleisesti opinnäytetyöhön liittyvää aihealuetta läpi, sekä selvitetään lukijalle, mikä on tämän työn tarkoitus sisältäen tutkimusongelman sekä tutkimuskysymyksen. Saman pääotsikon alla selvitetään myös työn rakenne (tämä kappale). Alun yleisavauksen jälkeen esitellään tietoperustaa kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä sekä sähköisiin kirjanpidon ohjelmistoihin liittyen. Tämän jälkeen edetään kohti tämän työn tutkimusosiota, jossa käydään ensin omana otsikkonaan läpi tämän työn puolesta relevantti tietoperusta tutkimuksen tekemiseen liittyen. Viimeiseksi seuraa tämän työn varsinainen tutkimusosio.

Tämän opinnäytetyön tietoperustassa perehdytään kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sekä niihin liittyvään sääntelyyn ja ohjeistuksiin. Koska tämän opinnäytetyön tarkoituksena on etsiä ja kartoittaa toimeksiantajayritykselle sopiva kirjanpito-ohjelmisto, muut taloushallintoon

liittyvät aihealueet jäävät tämän opinnäytetyön ulkopuolelle. Työssä luodaan kuitenkin ensin lyhyt katsaus myös yrityksen taloushallintoon selvyuden vuoksi. Kirjanpito on yksi taloushallinnon merkittävä osa.

Seuraavaksi siirrytään kohti sähköisiä ohjelmistoja. Tietoperustassa käydään lyhyesti läpi järjestelmien historiaa. Lisäksi selvitetään ohjelmistojen sähköistymisen hyötyjä sekä perehdytään pilvipalveluihin, sillä selkeästi suurin osa palveluntarjoajien tarjoamista ohjelmistoista on saatavilla nimenomaan pilvipalveluna. Kappaleessa ei ole lähdetty erottelemaan sanallisesti sähköistä kirjanpitoa, vaan puhutaan yleisesti sähköisestä taloushallinnosta, johon kirjanpitoonkin kuuluu. Sähköiset taloushallinnon ohjelmistot toimivat usein siten, että niihin on valittavissa eri moduuleita, kuten esimerkiksi kirjanpito ja palkanlaskenta. Kaiken kaikkiaan kappaleessa kerrotut asiat sopivat kaikkineen koko sähköisen taloushallinnon ylle, johon kirjanpitoonkin sisältyy.

Tutkimusmenetelmien sekä tutkimuksen osalta opinnäytetyö etenee siten, että ensin työssä esitellään tutkimuksellisen kehittämistyön yleistä tietoperustaa siitä, miten tämän kaltainen tutkimus yleensä etenee. Tämän jälkeen tietoperustassa on kerrontaa tapaustutkimuksesta, sillä tämä opinnäytetyö on tapaustutkimus. Seuraavaksi työssä esitellään lyhyesti laadullisten sekä määrällisten tutkimusmenetelmien ominaispiirteitä sekä siirrytään luontevasti selittämään erilaisista laadullisen menetelmän haastatteluista. Tämä siksi, koska opinnäytetyön tutkimusosio on toteutettu toimeksiantajan puolistrukturoidulla haastattelulla, sekä ohjelmistotoimittajien eli palveluntarjoajien lomakehaastatteluilla. Tutkimukseen liittyvän tietoperustan jälkeen aiemmin kirjoitetut teoriakohdat käydään läpi tämän tutkimustyön osalta.

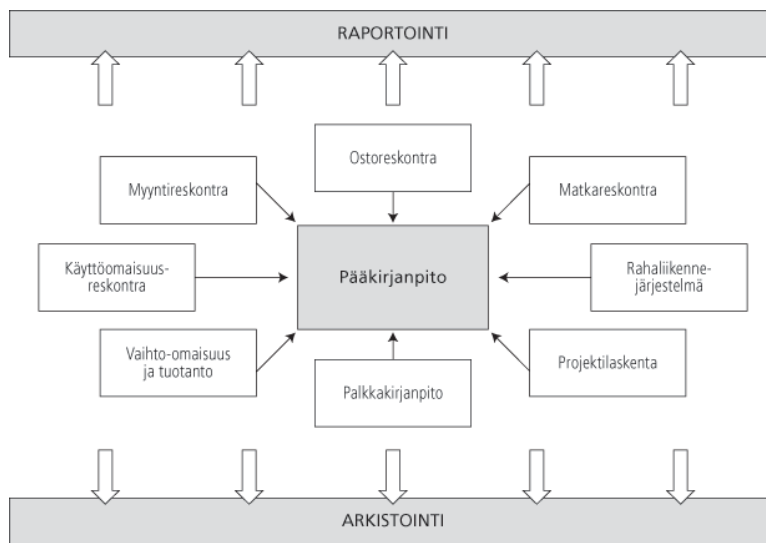
Tutkimusmenetelmiin liittyvään tietoperustaan on valittu selitettäväksi sellaisia asioita, jotka liittyvät tiiviisti tähän opinnäytetyöhön ja siinä toteutettuun tutkimukseen. Sellaiset asiat tutkimuksellisen kehittämistyön tietoperustaan liittyen, jotka eivät liity kyseessä olevan opinnäytetyön tutkimukseen, on rajattu tietoperustan ulkopuolelle. Ainoastaan laadullisten sekä määrällisten tutkimusmenetelmien eroja ja ominaispiirteitä on käyty selvyuden vuoksi lyhyesti läpi, vaikkakaan tässä tutkimuksessa ei määrällisiä tutkimusmenetelmiä ole käytetty.

Kun tämän työn puolesta relevantti tutkimukselliseen kehittämistyöhön liittyvä tietoperusta on esitelty, alkaa varsinainen tutkimusosio. Tutkimusosiossa käydään lävitse toimeksiantajayrityksen haastattelu sekä palveluntarjoajille tehdyt lomakehaastattelut. Tämän jälkeen lukijalle avataan pisteytyssysteemi, jonka avulla palveluntarjoajat pisteytettiin. Viimeiseksi loppuvertailuun valitut palveluntarjoajat käydään yksi kerrallaan läpi sekä ohjelmistot pisteytetään. Lopuksi esitetään tämän opinnäytetyön perusteltu suositus siitä, mikä on paras ja sopivin ohjelmisto toimeksiantajayritykselle tämän opinnäytetyön tutkimustyön perusteella. Opinnäytetyön päättää viimeisenä kappaleena pohdinta -kappale.

2 Taloushallinto

Taloushallinto tarkoittaa kokonaisvaltaisesti yrityksen järjestelmää, jolla yritys pystyy seuraamaan kaikkia sen taloudellisia tapahtumia siten, että se pystyy raportoimaan sidosryhmilleen omasta taloudellisesta toiminnastaan. Yrityksen taloushallinto voidaan jakaa näiden sidosryhmien perusteella kahteen erilaiseen taloudellisen informaation tuottamiseen sillä perusteella, mille sidosryhmille informaatio on tarkoitettu. Nämä kaksi osa-aluetta ovat ulkoinen laskentatoimi sekä sisäinen laskentatoimi. Ulkoinen laskentatoimi tuottaa taloudellista informaatiota nimensä mukaisesti yrityksen ulkopuolisille sidosryhmille, joita ovat viranomaiset, omistajat, työntekijät, asiakkaat ja toimittajat sekä muut yhteistyökumppanit. Sisäinen laskentatoimi sen sijaan tuottaa tietoa yrityksen sisäisiin tarpeisiin. Se pyrkii täyttämään yrityksen johdon taloudellisen informaation tarpeita, joita ovat ensisijaisesti suunnittelu, päätöksenteko ja valvonta. Yrityksen johdon tehtävänä on johtaa yritystä mahdollisimman tehokkaasti, niin että se saavuttaa halutut tavoitteet valitun strategian avulla. Tässä sisäinen laskentatoimi toimii johdon apuna. (Lahti & Salminen 2014, 16; Ikäheimo, Laitinen, Laitinen & Puttonen 2014, 115.)

Yrityksen taloushallinto voidaan nähdä joko liiketoimintaprosessina tai yhtenä yrityksen tukitoiminnoista, kun asiaa tarkastellaan strategisella tasolla. Taloushallinto on niin laaja kokonaisuus, että sitä on hyvä tarkastella pienempinä palasina ja osakokonaisuuksina, jotta sen konkretisoiminen on selkeää. Taloushallinnon yleisesti hyväksytty jäsentelytapa on jakaa se erilaisiin prosesseihin. Taloushallinnon prosessit voidaan jakaa ostolaskuprosesseihin, myyntilaskuprosesseihin, matka- ja kululaskuprosesseihin, maksuliikenteeseen ja kassanhallintaan, käyttöomaisuuskirjanpitoon, palkkakirjanpitoprosesseihin, pääkirjanpitoprosesseihin, raportointiprosesseihin, arkistointiin sekä kontrolliin. Osto-, myynti- sekä matka- ja kululaskuprosesseissa sekä raportointiprosesseissa on selkeästi tunnistettavat erilaiset vaiheet, sekä prosessin alku ja loppu. Maksuliikennettä voisi kuvailla ennemminkin toiminnoksi, jolla on merkittävä yhteys muihin prosesseihin. Muiden osaprosessien yhtymäkohtana toimii pääkirjanpito. Pääkirjanpito sitoo kaikki yrityksen eri taloushallinnon kohteet yhteen. (Lahti & Salminen 2014, 18.)

Kuvio 1: Taloushallinto koostuu pääkirjanpidosta, sen esiprosesseista, raportoinnista ja arkistoinnista. (Lahti & Salmi-nen 2014, 19.)

2.1 Kirjanpito

Muut taloushallinnon osaprosessit ovat tärkeä rajapinta kirjanpidolle. Kirjaukset muodostuvat kirjanpitoon liiketoiminnan prosesseista syntyvistä kirjauksista, osakirjanpitojen tapahtumista sekä erilaisista tositteista. Kirjanpito kokoaa kirjaukset yhteen kaikista yrityksen liiketapahtumista. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 144.)

Kirjanpito kuvaa rahamääräisesti yrityksen koko talousprosessia ja se on lakisääteinen toimenpide. Kirjanpidossa liiketapahtumat merkitään eri tileille liiketapahtumien mukaan. Liiketa-
pahtumalla tarkoitetaan menoa, kulua, tuloa tai tuottoa. Lisäksi rahoitustapahtumat sekä niiden oikaisu- ja siirtoerät ovat liiketapahtumia. Menolla tarkoitetaan kirjanpidossa tuotannon-
tekijän hankkimisesta aiheutunutta maksua. Kulu sen sijaan tarkoittaa vastaanotetun tuotan-
nontekijän tilikaudelle jaksotettua osaa hankintamenosta. Tulo syntyy kirjanpitoon, kun yritys
myy tuotteen tai palvelun. Tuotto on jaksotettua tuloa. Oikaisu- ja siirtoerät liittyvät siihen, että kirjanpidossa menot kirjataan niiden lajin
mukaan tietyille tileille. Jos kyseisen menon alkuperäinen käyttötarkoitus on muuttunut, meno
on siirrettävä oikealle, käyttötarkoitustaan vastaavalle tilille. (Ihantola & Leppänen 2018, 18,
64, 69; Tenhunen 2013.)

Kirjanpidossa tilit ryhmitellään sen mukaan, mitä liiketapahtumatyyppejä ne edustavat. Yleisin
tiliryhmien jakotapa on jakaa tilit menotileihin, tulotileihin sekä rahoitustileihin. Oikaisu- ja
siirtokirjauksia varten avataan usein tilejä meno- ja tulotilien ryhmään. Rahoitustilit voidaan

edelleen jakaa rahatileihin ja saamistileihin sekä erilaisiin pääomatileihin. Mitä yksityiskohtaisemmin kirjanpidon tilit on eritelty, sitä tarkempaa tietoa niistä on mahdollista myöhemmin saada. Tilikartassa on luetteloitu koko tilikauden aikana kaikki kirjanpidossa käytetyt tilit sekä niiden sisältöjen selvitykset. Myös verottajan vaatimukset on otettava huomioon tilikarttaa luodessa, koska kirjanpidosta johdetaan tietoa verotuksen pohjaksi. (Ihantola & Leppänen 2018, 19-20.)

Kirjanpitovelvollisen on useimmissa tapauksissa pidettävä pääsääntöisesti kahdenkertaista kirjanpitoa. Tällä tarkoitetaan sitä, että yksi liiketapahtuma kirjataan aina kahdelle eri tilille, näitä kutsutaan keskenään vastatileiksi. Liiketapahtumat kirjataan aina vähintään kahdelle tilille siten, että kirjataan rahan käyttö ja rahan lähde, kaikissa liiketapahtumissa nämä ovat yhtä suuret. Tilin vasenta puolta kutsutaan debetiksi ja oikeaa puolta kreditiksi. Esimerkiksi yrityksen rahatili kasvaa vasemmalle eli debetiin, kun se saa rahaa vaikkapa myynneistä. Sen sijaan sen pienentyessä esimerkiksi toimitilojen vuokranmaksun vuoksi, kirjaus tehdään oikealle eli krediitiin. Tällöin vuokramenotili kasvaa, merkintä tehdään vasemmalle eli debetiin. (Ihantola & Leppänen 2018, 20.)

Rahatili	Vuokramenot
200	200

Kuvio 2: Esimerkki yrityksen vuokranmaksun kirjauksesta. (Ihantola & Leppänen 2018, 20.)

2.2 Kirjanpitovelvollisuus

Kirjanpitolaki määrittelee yrityksen velvollisuudesta pitää kirjanpitoa. Yrityksen oikeudellinen muoto sekä sen toiminnan laatu ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat kirjanpitovelvollisuuteen. Osakeyhtiöt, osuuskunnat, avoimet yhtiöt, kommandiittiyhtiöt sekä yhdistykset ja säätiöt ovat oikeudellisen muotonsa puolesta kirjanpitovelvollisia. Tällaisten kirjanpitovelvollisten on aina kirjanpitolain mukaan pidettävä kahdenkertaista kirjanpitoa. (Tomperi 2020, 122; Kirjanpitolaki 2015/1620.)

Kirjanpitoasetuksen mukaan muita kirjanpitovelvollisia ovat luonnolliset henkilöt, jotka harjoittavat liike- ja ammattitoimintaa. Liiketoiminnalla tarkoitetaan ansaintatarkoituksessa tehtävää ulospäin suuntautuvaa toimintaa, joka on itsenäistä ja jatkuvaa sekä siihen sisältyy yrittäjänriski. Sen sijaan ammatin harjoittaminen on usein suppeampaa kuin liiketoiminta, sillä se

perustuu pääsääntöisesti ammatinharjoittajan henkilökohtaisiin taitoihin, eikä se yleensä sisällä merkittäviä pääomia. Sekä liiketoimintaa harjoittavaa, että ammattitoimintaa harjoittavaa henkilöä koskevat kaikesta huolimatta samanlaiset säännökset. Kuitenkin pienille liike- ja ammattitoiminnan harjoittajille asetetut säännökset ovat kevennettyjä. Tällaisia liike- ja ammattitoiminnan harjoittajia kutsutaan toiminimeksi. (Tomperi 2020, 11; Kirjanpitoasetus 1997/1339.)

2.3 Tilinpäätös

Tilikaudella tarkoitetaan sitä ajanjaksoa, jolta yrityksen tulos saadaan selville ja jonka ajalta tilinpäätös muodostetaan. Normaali tilikauden pituus on 12 kuukautta ja Suomessa useimmissa tapauksissa tilikausi jaksetaan siten, että se on kalenterivuosi. Tilikauden pituus saa olla lyhyempi tai pidempi kuin 12 kuukautta silloin kun liiketoiminta aloitetaan tai lopetetaan tai jos tilinpäätösajankohtaa on muutettu. Tilikausi saa pisimmillään olla 18 kuukautta, sen sijaan tilikauden lyhintä kestoa ei ole määritetty. Tilikauden sääntelyn määrittää kirjanpitolaki. Usein yritykset tekevät myös niin sanottuja välitilinpäätöksiä tarkastellakseen tarkemmin yrityksen taloudellista tilannetta. Tästä ei kuitenkaan säädetä laissa. (Tomperi 2020, 12; Kirjanpitolaki 2015/1620.)

Tilikaudelta on kirjanpitolain mukaan laadittava tilinpäätös neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä ja se johdetaan kirjanpidosta. Tilinpäätös laaditaan siten, että tilikauden päätyttyä meno-, tulo- sekä rahoitustileille kirjatut liiketapahtumat päätetään tilinpäätöksessä loppusaldoineen kahdelle eri tilille, tulostilille sekä tasetilille. Tulostilin tehtävänä on selvittää yrityksen tulos, voitto tai tappio sekä sen suuruus. Tasetili kuvaa yrityksen taloudellista asemaa tilinpäätöshetkellä. Tasetililtä selviää, minkälaisessa muodossa ja kuinka suuri yrityksen omaisuus on, sekä millä tavalla se on rahoitettu. Tulostili ja tasetili toimivat pohjana yrityksen tilinpäätökseen sisältyville tuloslaskelmalle ja taseelle. Jokaisesta taseen ja tuloslaskelman erästä esitetään tilinpäätöksessä vertailutieto edelliseltä tilikaudelta. Lisäksi tilinpäätökseen sisältyy liitteenä olevat tiedot eli liitetiedot. (Ikäheimo ym. 2014, 19-22; Viitala & Jylhä 2013, 270.)

Jos yrityksen osakkeet ovat listattuna pörssiin eli jos yritys on julkinen osakeyhtiö, sen on liitettävä tilinpäätökseen myös rahoituslaskelma. Rahoituslaskelman keskeisenä tarkoituksena on täsmentää mistä yrityksen varat ovat peräisin ja miten niitä on käytetty. Yrityksen rahoituslaskelmasta selviävät sen rahavirrat, joita ovat liiketoiminnan rahavirrat, investointien rahavirrat sekä rahoituksen rahavirrat. Myös yksityisen osakeyhtiön tai osuuskunnan on laadittava rahoituslaskelma, jos kaksi seuraavista ehdoista ylittyy:

- Liikevaihto on yli 7 300 000 euroa
- Taseen loppusumma on 3 650 000 euroa

- Yrityksen palveluksessa on keskimäärin yli 50 henkilöä

(Ikäheimo ym. 2014, 22-32; Karttunen 2014.)

Tilinpäätökseen on lisättävä myös toimintakertomus samoilla ehdoilla kuin rahoituslaskelman kohdalla. Jos yritys on julkinen osakeyhtiö, sen on laadittava toimintakertomus sen koosta riippumatta. Ei-julkisten yritysten kohdalla pätevät samat ehdot liikevaihdon, taseen loppusumman sekä yrityksen palveluksessa keskimäärin olevien henkilöiden määrän suhteen samoin kuin rahoituslaskelman kohdalla. Jos kaksi edellisistä ylittyy, myös ei-julkisen yrityksen on laadittava toimintakertomus osana tilinpäätöstä. Toimintakertomus täsmentää minkälainen on yrityksen tilanne, sen on tarjottava oikeat ja riittävät tiedot yrityksen taloudellisesta tilasta sen tilinpäätöshetkellä. Toimintakertomus ei ole alisteinen tilinpäätökselle, vaan kumpikin ovat erillisiä välineitä tilikauden tuloksen muodostumisen ja taloudellisen aseman selvittämiseksi. Tilinpäätös ja toimintakertomus eivät saa olla ristiriidassa keskenään. (Ikäheimo ym. 22-23; Minilex.)

Tilinpäätökseen on sisällytettävä kaikki tilikauden aikana aiheutuneet kulut ja tuotot sekä sen on pääsääntöisesti oltava suoriteperusteinen. Suoriteperusteisuudella tarkoitetaan sitä, että tulo tai meno huomioidaan sille kaudelle kirjattavaksi, jolloin tavaran tai palvelun luovutus on tapahtunut. Mikroyritys, joka on yhdistys tai säätiö, saa tehdä maksuperusteisen tilinpäätöksen. Maksuperusteisuudella tarkoitetaan sitä, että tulo tai meno huomioidaan sille kaudelle kirjattavaksi, jolloin tavara tai palvelu on maksettu. Kun tilit seuraavana tilikautena avataan, on niiden perustuttava edellisen tilikauden päättäneisiin tileihin. (Jormakka, Koivusalo, Lapalainen & Niskanen 2021, 84; Kerbs 2020, 92.)

2.4 Tilinpäätöksen yleiset laatimisperiaatteet

Kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sisältyy useita yleisiä laatimisperiaatteita. Kirjanpitovelvollisen on noudatettava hyvää kirjanpitoa, annettava oikea ja riittävä kuva toimintansa tuloksesta ja taloudellisesta asemasta sekä noudatettava muita yleisiä tilinpäätösperiaatteita. Tällaisia muita yleisiä tilinpäätösperiaatteita ovat kirjanpitolain 3:3 §:n mukaan; jatkuvuus, johdonmukaisuus, sisältöpainotteisuus, varovaisuus, tasejatkuvuus, suoriteperusteisuus, erillisarvostus sekä netottamiskielto. (Ikäheimo ym. 2014, 22; Ihantola & Leppänen 2018, 45.)

Jatkuvuudella tarkoitetaan sitä, että kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä yrityksen toiminnan oletetaan toistaiseksi jatkuvan. Tilinpäätöksessä on noudatettava suunnitelmallisuutta ja jakotukset on toteutettava tulevia tilikausia silmällä pitäen. Tästä voidaan joutua poikkeamaan, jos yritys on lopettamassa toimintaansa. Lisäksi jos yritys on yrityskaupan kohteena taikka sen taloudellisessa tilanteessa on suuria vaikeuksia, voidaan jatkuvuuden oletuksesta joutua luopumaan. (Kerbs 2020, 95.)

Johdonmukaisuudella viitataan sananmukaisesti siihen, että kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä käytetään johdonmukaisesti samoja laatimisperiaatteita ja -menetelmiä tilikaudesta toiseen. Johdonmukaisuuteen liittyy vahvasti sisältöpainotteisuus. Sisältöpainotteisuudella tarkoitetaan sitä, että kirjauksissa huomio on kiinnitettävä liiketapahtumien tosiasialliseen sisältöön, eikä pelkästään niiden oikeudelliseen muotoon. (Minilex; Ikäheimo ym. 2014, 22.)

Tilikauden tuloksesta riippumaton varovaisuus edellyttää etenkin sitä, että tilinpäätöksessä on otettava huomioon vain tilikauden aikana toteutuneet voitot, siinä ei tule ottaa huomioon tulevaisuudessa tulevia voittoja. Lisäksi kaikki arvonalentumiset, poistot sekä velkojen arvonalisäykset on otettava tilinpäätöksessä huomioon. Tämän lisäksi myös kaikki muut päättyneeseen taikka aikaisempiin tilikausiin liittyvät, tiedossa olevat mahdolliset vastuut ja menetykset on otettava huomioon nykyisessä tilinpäätöksessä, vaikka ne toteutuisivatkin vasta tilikauden päättymisen jälkeen. (Ihantola & Leppänen 2018, 45.)

Tase-jatkuvuuden vaatimus avaa uuden tilikauden edellisen tilikauden päättäneellä taseella. Suoriteperusteisuus viittaa siihen, että tuotot ja kulut on otettava huomioon riippumatta siitä, milloin niiden maksujen suorituspäivä on. Erillisarvostus viittaa kunkin hyödykkeen ja muun tase-eriin merkittävän erän erillisarvostuksen huomioon ottamisesta. (Ihantola & Leppänen 2018, 45; Taloushallintoliitto.)

Netottamiskielto viittaa siihen, että taseen vastaaviin ja vastattaviin kuuluvat erät esitetään täydessä määrässään, niin että niitä ei vähennetä toisistaan. Sama pätee tuottoihin sekä kuluihin tuloslaskelmassa. Poikkeuksena on se, jos näiden yhdisteleminen on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi yrityksen tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. (Kerbs 2020, 96.)

3 Sähköinen taloushallinto

Sähköinen taloushallinto on nykyaikainen ja moderni työväline, joka mahdollistaa taloushallinnon toimenpiteiden suorittamisen sähköisten prosessien avulla. Sähköisellä taloushallinnolla on mahdollista tehdä kirjanpitoa sekä suorittaa muita taloushallinnon toimenpiteitä ilman paperisia tositteita monilta osin automaattisesti. Tämä säästää kirjanpitäjän aikaa ja nopeuttaa rutiininomaisia toimenpiteitä tai jopa poistaa ne joiltakin osin kokonaan. Taloushallinnon sähköistämisen ja siihen liittyvien sähköisten tositteiden avulla voidaan välttyä turhalta kahdenkertaiselta tallennustyöltä. Myös arkistoituihin tiedostoihin pääsy helpottuu sähköisen taloushallinto-ohjelmiston ansiosta. Kokonaisvaltaisella sähköisellä taloushallinnon ohjelmistolla on mahdollista järjestää yrityksen kaikki taloushallinnon toimenpiteet, käsittäen kirjanpidon, osto- ja myyntireskontran, raportoinnin, palkanlaskennan, matka- ja kululaskennan, viranomaisraportoinnin, ostolaskujen käsittelyn sekä myyntilaskutuksen. (Helanto, Kaisaniemi, Koskinen, Kuntola & Siivola 2013, 4-5.)

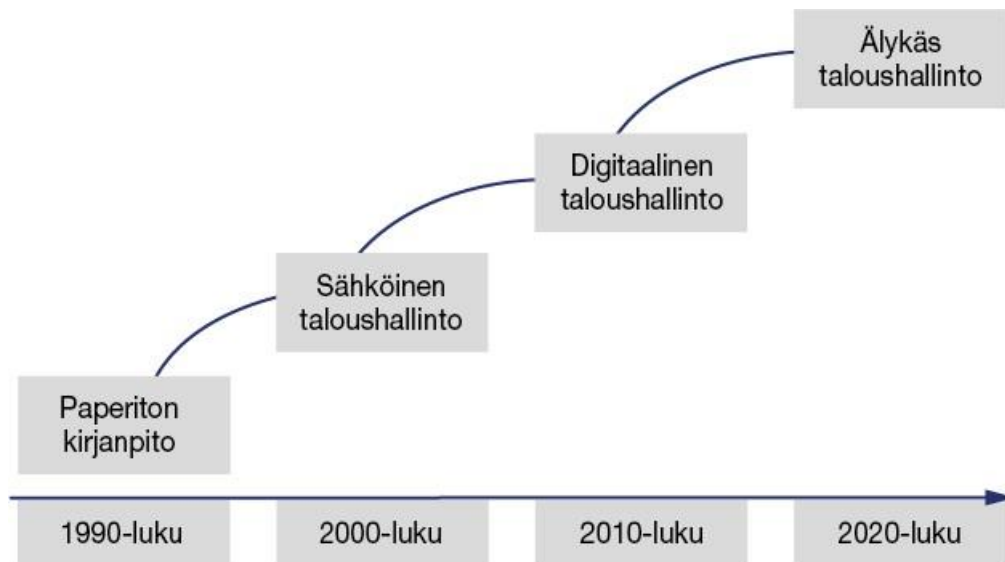
3.1 Taloushallinnon sähköistymisen historia

Taloushallinnon siirtyminen paperisesta kirjanpidosta on kulkenut suhteellisen nopean tien kohti älykästä taloushallintoa, joka mahdollistaa entistä monipuolisemmat sähköiset taloushallinnon toiminnot erilaisissa ohjelmistoissa ja tietojärjestelmissä. Väliin mahtuu myös digitaalisen kirjanpidon aikakausi, josta taloushallinnon järjestelmät ovat edelleen kehittyneet. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 14.) Tässä opinnäytetyössä kaikesta sähköisestä taloushallinnosta käytetään tämän kappaleen ulkopuolella selkeyden vuoksi vakiintunutta yleisnimitystä ”sähköinen taloushallinto”, vaikka kyseessä olisikin useassa kohtaa digitaalisen- ja älykkään taloushallinnon elementtejä.

Taloushallinnon sähköistyminen on alkanut 1990-luvulta, jolloin paperisena suoritettu taloushallinto alkoi siirtymään paperittomaan taloushallintoon, jolloin esimerkiksi kirjanpito alkoi siirtymään tietokoneella suoritettavaksi. Paperiton taloushallinto -termillä viitataan siihen, että esimerkiksi kirjanpidon lakisäätteisten tositteiden esitystapa on sähköisessä muodossa. Ohjelmistot olivat kuitenkin alkeellisia ja pikkuhiljaa 2000-luvulla alettiin puhumaan sähköisestä taloushallinnosta, jolloin tietokoneella suoritettava taloushallinnon työ alkoi yleistyä etenkin suuremmissa yrityksissä. Sähköinen taloushallinto otti merkittävän edistysaskeleen 2010-luvulla, siitä voidaan puhua digitaalisen taloushallinnon aikakautena. Paperittomassa taloushallinnossa ”paperiton tila” voidaan saavuttaa manuaalisesti suoritettavassa ja tehotto- massa taloushallintoprosessissa esimerkiksi siten, että tositaiteineisto muokataan sähköiseen muotoon skannaamalla. Digitaalisessa taloushallinnossa sen sijaan on ollut keskeistä tietovirtojen digitalisointi eri organisaatioiden ja järjestelmien välillä, jolloin sähköistämisestä on oikeasti hyötyä ja manuaalisesti suoritettavat prosessit vähenevät. Esimerkiksi sääntöpohjainen automatisaatio on johtanut siihen, että prosesseja voidaan automatisoida transaktioiden

sisältämän datan perusteella. Ne pohjautuvat muun muassa erilaisiin validointeihin ja sääntöihin, jotka ovat yhteneviä eri organisaatioiden välillä. Tällöin järjestelmä pystyy tekemään automaattisesti ne toimenpiteet, jotka ennen vaativat henkilöresursseja, tästä seuraa taloushallinnon tehokkuuden nouseminen uusiin ulottuvuuksiin. Kun aiemmin toimenpiteet, jotka vaativat ihmistyövoimaa, pystyi digitaalisen taloushallinnon aikakaudella suorittamaan automaattisesti tietokoneohjelmisto, tällöin taloushallinnon ammattilaiset, jotka aiemmin suorittivat rutiinitoimenpiteitä, pystyivät nyt käyttämään työaikaansa vaativampiin ja organisaation tuottavuutta lisääviin toimintoihin. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 14-16.)

Viimeaikainen suuri teknologian kehitys on tuonut uusia mahdollisuuksia ja muutoksia ihmisen ja järjestelmän väliseen työroolitukseen. Automaatiota on voitu lisätä sellaisiin osa-alueisiin ja tehtäviin, joista ennen ei ole voitu olla millään tapaa tietoisia. 2020-luvun aikana on syntynyt älykäs taloushallinto, jolla viitataan siihen, että järjestelmät pystyvät luomaan itselleen käsittelysääntöjä sekä pystyvät tunnistamaan muun muassa poikkeamatilanteita ja käsittelemään niitä. Järjestelmä pystyy täsmäyttämään lopputulokset, analysoimaan niitä sekä ennustaa tulevaa. Tämän takia taloushallinnon ammattilaisille on vapautunut aivan uudenlaista ajankäyttöä ja osaamisen hyödyntämistä. Toisaalta tällainen harppaus on vaatinut ja tulee vaatimaan taloushallinnon työntekijöiltä myös uudenlaista osaamista. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 14-16.)

Kuvio 3: Taloushallinnon digitalisoituminen: kehitys paperittomasta kirjanpidosta älykkääseen taloushallintoon. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 16.)

3.2 Sähköisen taloushallinnon hyödyt sekä mahdolliset riskit

Taloushallinnon sähköistämällä on yritykselle hyvin monia hyötyjä. Sähköistä taloushallinnon ohjelmistoa käyttämällä taloushallinnon ammattilaisen ei tarvitse käyttää arvokasta työaikaansa yksinkertaisiin, rutiinimaisiin ja aikaa vieviin toimenpiteisiin. Sen sijaan hänen työaikansa on mahdollista suunnata tuottavampiin ja vaativampiin tehtäviin, jotka ovat osaltaan mahdollistamassa yrityksen aiempaa paremman menestymisen.

Kirjanpidon tositteista pystytään automatisoimaan merkittävä osa modernien taloushallinto-ohjelmistojen avulla. Samoin automatisointi on mahdollista myös erilaisten veroilmoitusten sekä tiliotekäsittelyiden kohdalla. Automaatiossa on se hyvä puoli, että asia tarvitsee tehdä vain kerran. Esimerkkinä tilanne, jossa myyntilasku luodaan yrittäjän toimesta ja kun se on hyväksytty, arvonlisäveron käsittely sekä kirjanpitoon kirjaaminen tapahtuu automaattisesti sille määriteltyjen sääntöjen mukaisesti. Kun asiakas maksaa laskun, kirjautuu laskun suoritus automaattisesti reskontraan sekä kirjanpitoon. Lisäksi esimerkiksi arvonlisäveroilmoituksen tekeminen on moderneissa taloushallinnon ohjelmistoissa erittäin suoraviivaista, osassa jopa lähes täysin automaattista. Joissakin ohjelmistoissa ohjelmisto muistuttaa, jos arvonlisäveron maksaminen meinaa unohtua ja joissakin se lähtee eteenpäin verohallinnolle jopa automaattisesti. Samoin myös tuloveroilmoitus muodostuu automaattisesti kirjanpidosta nykyaikaista ohjelmistoa käytettäessä. (Kalliovaara & Lyytikäinen 2021.)

Moni nykyaikaisista taloushallinnon ohjelmistoista tiliöi automaattisesti kaikki tiliotteen rivit, näin ollen kirjauksia on mahdotonta tehdä väärin, koska järjestelmä pakottaa lopputuloksen tiliotetäsmäävyyteen. Lisäksi kun kirjanpito perustuu automaatioon, asiakkaalla on reaaliaikainen näkymä saataviinsa, eikä asiakkaan tarvitse kysellä niitä erikseen kirjanpitäjältä. Inhimilliset virheet myös vähenevät, kun verkkolaskua käyttäessä viitesuoritukset tulevat niin sanotusti ”pakolla” oikein. Myös kaikki kirjanpidollinen materiaali säilyy määrätyn lakisääteisen ajan järjestelmissä tallessa. Sellaiset rutiinimaiset tehtävät, joissa kiireessä voi tapahtua inhimillisiä virheitä ja jotka vievät paljon aikaa suhteessa niistä saatavaan hyötyyn, on mahdollista järjestää ohjelmistolla hoidettavaksi. Tällöin virheiden määrä vähenee ratkaisevasti sekä aikaa vieviin ja tehottomiin toimenpiteisiin kuluva aika on mahdollista suunnata tuottavampiin työtoimenpiteisiin. (Kalliovaara & Lyytikäinen 2021.)

Sähköisen taloushallinto-ohjelmiston käyttöön liittyvät riskit liittyvät suureksi osaksi käyttöönottovaiheeseen, siihen onko valitulla ohjelmistolla kaikki yritykselle tarpeelliset ominaisuudet. Lisäksi myös ohjelmiston hinnan ja kustannukset voi luokitella tietyllä tavalla riskiksi. Kun siirrytään uuden taloushallinto-ohjelmiston käyttöönottoon, on selvitettävä, että ohjelmisto on riittävän kustannustehokas yritykselle. Lisäksi kaikkeen sähköiseen internetissä tapahtuvaan toimintaan liittyy aina jonkin tasoinen tietoturvariski, joskin ohjelmistojen

toimittajat tekevät aktiivisesti työtä sen eteen, ettei tietoturva-aukkoja olisi ja ohjelmistojen käyttö olisi mahdollisimman turvallista. (Sähköinen taloushallinto.)

3.3 Pilvipalvelut

Suurin osa taloushallinnon ohjelmistoista toimii pilvipalveluna. Pilvipalvelusta käytetään termiä Saas eli Software as a Service. Pilvipalvelussa ohjelmistoa käytetään internetin välityksellä, jossa ohjelmiston tarjoaja tarjoaa samaa keskitetysti ylläpidettyä ohjelmistoa useille asiakkaille. Ohjelmiston tarjoaja on vastuussa ohjelmiston toiminnasta, kehityksestä sekä siihen liittyvistä päivityksistä. Pilvipalvelussa sijaitsevaa ohjelmistoa voi käyttää miltä tahansa tietokoneelta, eikä se ole sidottu vain yhteen tiettyyn tietokoneeseen. Pilvipalvelut sopivat hyvin juuri taloushallinto-ohjelmistoihin ja niiden käyttö onkin yleistynyt viime vuosina nopeasti. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 45-46.)

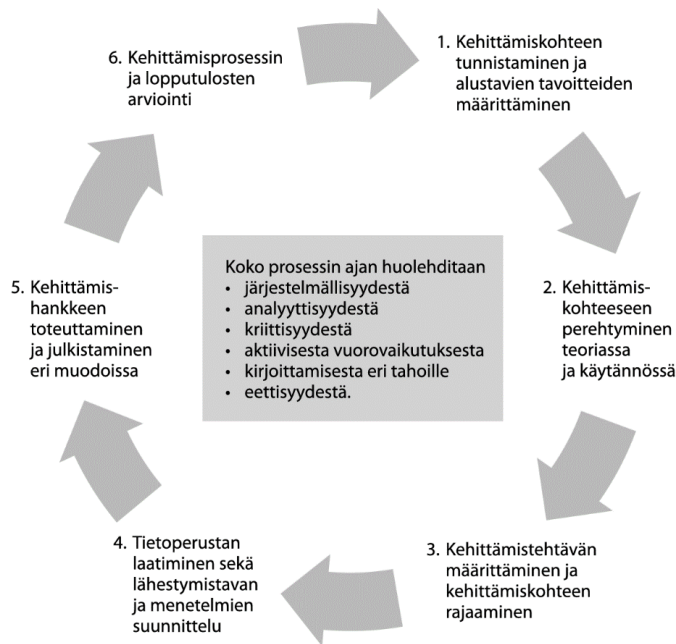
Toinen yleinen ja perinteisempi tapa hankkia taloushallinnon ohjelmisto on hankkia se omalle tietokoneelle. Tällöin yleensä ohjelmiston toimittaja toimittaa asiakkaalle ohjelmiston sovelusversion asennettavaksi tietokoneen kiintolevylle, tai se voidaan ladata ohjelmiston toimittajan internet-sivuilta. Asiakas maksaa lisenssimaksun, jotta saa käyttää ohjelmistoa. Lisäksi maksettavaksi tulevat usein kuukausittaiset ohjelmiston ylläpitomaksut. Tietokoneelle ladattavassa ohjelmistotyypissä maksetaan yleensä ensin suurempi käyttösomma, jonka jälkeen pienempiä ylläpitokuluja. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 46-47.)

Taloushallinto-ohjelmistojen pilvipalveluversiota voidaan pitää parempana vaihtoehtona ainakin siinä mielessä, että ohjelmistoa on mahdollista käyttää miltä tietokoneelta tahansa. Pilvipalvelussa käyttäjällä tarvitsee olla vain käyttäjätunnukset ja hän pääsee henkilökohtaiseen ohjelmistoonsa käsiksi. Sen sijaan tietokoneelle asennettavaa lisenssiversiota voi käyttää vain siltä tietokoneelta, johon se on asennettu. Lisäksi käyttäjän ei tarvitse huolehtia ohjelmistopäivityksistä itse, kun ohjelmisto sijaitsee pilvipalvelussa. Toisin on, jos ohjelmisto sijaitsee käyttäjän oman tietokoneen kiintolevyllä. Myös tukeen liittyen pilvipalvelusta on hyötyä; jos ohjelmistossa ilmenee vika tai ongelma, voi ohjelmiston toimittajayrityksen tukihenkilö ottaa suoran yhteyden asiakkaan ohjelmistoon ja yrittää korjata sen etänä. Lisäksi kun ohjelmiston toimittajayritys tarjoaa samaa palvelua keskitetysti ylläpidettynä monille asiakkaille samanaikaisesti, saavuttaa se mittakaavaetuja. Tämä näkyy ohjelmiston asiakasyrityksille usein edullisempaan käyttöön perustuvana hintana. Monissa tapauksissa tutkimukset ovat osoittaneet, että useissa tapauksissa pilvipalvelu tulee jopa 50-80 prosenttia edullisemmaksi tavaksi hankkia halutut ohjelmistot ja sovellukset, kuin perinteinen oman koneen kiintolevylle asennettava ja lisenssimaksut sisältävä tapa. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 46-47.)

4 Tutkimuksellinen kehittämistyö

Tutkimuksellinen kehittämistyö voidaan aloittaa monenlaisista eri lähtöpisteistä, esimerkiksi organisaation halusta saada aikaan jonkinlaisia muutoksia organisaation toimintaan liittyen tai muutoin organisaatiossa koetuista kehittämistarpeista. Uudet ideat ja käytännöt tai käytännön ongelmien ratkaisut voivat luoda tarpeen tutkimukselliselle kehittämistyölle. Luonnottelu, kehittäminen sekä ratkaisujen käyttöönotto ovat tutkimuksellisen kehittämistyön ominaispiirteitä. Pelkästään kuvailun ja selittämisen sijasta, tarkoituksena on viedä asioita eteenpäin ja löytää aiempia parempia vaihtoehtoja ja ratkaisuja. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 19.)

Tutkimuksellinen kehittämistyö etenee teoreettisella tasolla tyypillisesti siten, että ensimmäiseksi tunnistetaan kehittämiskohde sekä määritetään alustavat tavoitteet. Tämän jälkeen kehittämiskohteeseen perehdytään tarkemmin ja siitä etsitään tietoa ja rakennetaan ymmärrystä. Seuraavaksi määritellään kehittämistehtävä sekä samalla rajataan aihe kehittämiskohteen ympärillä. Seuraavassa vaiheessa aletaan pohtimaan lähestymistapaa kehittämiskohteelle sekä minkälaisia menetelmiä käytetään. Samalla on hyvä aloittaa myös tietoperustan laatiminen, jolla tarkoitetaan jo olemassa olevasta tiedosta kehittämistyöhön ammennettua tekstiä. Kun tietoperusta on valmiina ja tutkimusmenetelmä tai tutkimusmenetelmät valittu, on aika toteuttaa kehittämishanke. Toteutuksen jälkeen kehittämistyö julkaistaan, jonka jälkeen lopputulokset arvioidaan. Käytännössä kehittämistyön tekeminen etenee kuitenkin siten, että prosessissa mennään välillä myös taaksepäin ja edestakaisin eri vaiheiden välillä. Lisäksi eri vaiheiden välisiä eroja on joskus vaikea nähdä. Tutkimuksellista kehittämistyötä laadittaessa, tekijän tekemistä olisi hyvä jatkuvasti leimata tietynasteinen kriittisyys, järjestelmällisyys sekä analyttisyys. Lisäksi jos kyseessä on esimerkiksi opinnäytetyö, aktiivinen vuorovaikutus kehittämistyön tekijän sekä toimeksiantajan ja ohjaajan välillä on tärkeää. Myös eettisyyden huomioiminen on tärkeää esimerkiksi opinnäytetyön tekemisen kohdalla. Eettisyys tarkoittaa tässä tapauksessa esimerkiksi sitä, että tutkittavaan asiaan liittyen ei paljasteta mitään sellaisia asioita, jotka ovat luokiteltavissa esimerkiksi liikesalaisuuksiksi. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 23-24.)

Kuvio 4: Tutkimuksellisen kehittämistyön prosessi. (Ojasalo ym. 2015, 24.)

Tutkimukselliselle kehittämistyölle on ominaista se, että koottu tutkimustieto sekä taustatieto kehityksen kohteena olevasta organisaatiosta ja sen toimintaympäristöstä määrittää tarkemman kehittämistehtävän. Samalla on hyvä rajata kehittämisen kohde. Kehittämistehtävän ja kohteen rajaamisen jälkeen pystytään määrittelemään prosessit, jotka liittyvät kehittämistyöhön. Samalla määritellään, mikä on tutkimustyön kehittäjän oma lähestymistapa ja mitkä ovat ne menetelmät, joilla kehitystyö aiotaan toteuttaa. Kehittämistyössä hyvin oleellista on tulosten jakaminen. Tutkimustyössä on tarpeen raportoida työhön liittyville tahoille väliajoin työn etenemisestä, eikä niin, että esitetään vain lopputulos. Raportoinnin tarkoitus ei ole vain selvittää, miten työ etenee, vaan se on enemmänkin keskustelua yhteistyötahon kanssa ja mahdollisesti esimerkiksi ideointia ja ajatusten jäsentämistä, miten edetään seuraavaksi. Kirjalliset raportit synnyttävät keskustelua yhteistyötahojen kesken ja tutkimustyön tekijän on helpompi saada palautetta työhön liittyen. Palautteesta ja keskustelusta on mahdollista löytää syvempiä ajatuksia siitä, mihin suuntaan työtä on tarkoitus ohjata ja viedä. (Ojasalo ym. 2015, 25.)

4.1 Tapaustutkimus

Tapaustutkimus soveltuu tutkimuksellisessa kehittämistyössä lähestymistavaksi, kun kohteena olevan organisaation tilannetta halutaan ymmärtää syvällisesti ja tarkoituksena on tarjota ratkaisua organisaatiossa ilmenneeseen ongelmaan tai tutkimuksen keinoin tuottaa kehittämis ehdotuksia. Tapaustutkimuksessa tarkoituksena on luoda ratkaisuehdotus taikka tuoda esiin kehittämisideoita havaittuun ongelmaan. Sen sijaan tapaustutkimuksessa ei varsinaisesti

kehitetä mitään konkreettista eikä myöskään viedä muutosta eteenpäin. Tapauksen voi muodostaa esimerkiksi koko yritys tai yrityksen käyttämä tietokoneohjelmisto tai -järjestelmä tai vaikkapa henkilöstö- tai tuoteryhmä. Tapaustutkimukselle on ominaista, että siinä tutkitaan jotakin yrityksen kohdetta syvällisesti sen omassa ympäristössä. (Ojasalo ym. 2015, 37.)

Tapaustutkimusta voisi luonnehtia siten, että sen tarkoitus on tuottaa tutkittavasta tapauksesta syvällistä ja yksityiskohtaista tietoa. Tällä tavalla tapaustutkimuksen pyrkimyksenä on tutkia organisaatiota tai esimerkiksi organisaation jotakin osa-aluetta realistisessa ympäristössä kokonaisvaltaisesti. Tästä seuraa se, että on mahdollista selvittää ilmiön monimuotoisuutta ilman, että sitä yksinkertaistetaan liikaa. (Ojasalo ym. 2015, 52-53) toteavatkin osuvasti: ”Tapaustutkimuksessa on siis tärkeämpää saada selville suppeasta kohteesta paljon kuin laajasta joukosta vähän. Tapaustutkimus ei tutki sitä, kuinka yleistä jokin on, vaan sitä, kuinka jokin on mahdollista tai kuinka jokin tapahtuu.”

Tapaustutkimukselle olennaista on se, että kehittämistyössä on tarkoituksena tuottaa kehittämisen tueksi uutta tietoa. Tapaustutkimuksessa on usein vähän kohteita, monesti vain yksi kohde. Kohteita voi olla myös useampia, mutta olennaista on se, että kohteeseen suhtaudutaan tiettyinä kokonaisuutena, eli tapauksena. Työelämän kehittämistyössä tutkimuksen kohde valitaan aina kehittämistyölle asetettujen tavoitteiden ohjaamana sekä sen perusteella, mikä on tutkimuksellisen kohteen käytännön tarve. (Ojasalo ym. 2015, 53.)

4.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksellisen kehittämistyön tutkimusmenetelmät on tyypillisesti jaettu laadullisiin eli kvalitatiivisiin ja määrällisiin eli kvantitatiivisiin tutkimusmenetelmiin. Laadullisen tutkimuksen avulla on tarkoitus saada tutkittavasta asiasta syvällistä informaatiota ja se vastaa usein kysymyksiin ”miten?”, ”millainen?” ja ”miksi”? Määrällisessä tutkimuksessa aineisto koostuu numeerisesta datasta, joka on laajaa. Määrällinen tutkimus pyrkii löytämään melko yleistettävissä olevia sekä tilastollisesti merkittäviä tuloksia ja se vastaa esimerkiksi kysymyksiin ”kuinka paljon?” ja ”miten usein?”. (Puusa, Reijonen, Juuti & Laukkanen 2015, 85-87.)

Laadullisessa tutkimuksessa tyypillisiä tutkimusmenetelmiä ovat puolistrukturoidut haastattelut, avoimet haastattelut, sekä ryhmähaastattelut. Myös osallistuva havainnointi on yksi laadullisen tutkimuksen menetelmä. Tutkimuksen kohde on tarkoin ja harkitusti valittu laadullisessa tutkimuksessa. Siitä halutaan lisää syvällistä tietoa. Määrällisen tutkimuksen tyypillisiä menetelmiä ovat esimerkiksi lomakekyselyt sekä strukturoidut lomakehaastattelut. Määrälliselle tutkimukselle ominaista on se, että halutaan saada suuri vastaajajoukko ja se sopii tilanteeseen, jossa halutaan selvittää, pitääkö jokin teoria paikkansa. Laadullisessa tutkimuksessa tutkija on niin sanotusti ”lähellä” tutkittavaan asiaan liittyviä henkilöitä ja osallistuu tutkimukseen tiiviisti, kun taas määrällisessä tutkimuksessa tutkija on selvästi erillään tutkittavista henkilöistä eikä usein edes tapaa heitä. (Ojasalo ym. 2015 104-105.)

4.3 Haastattelu

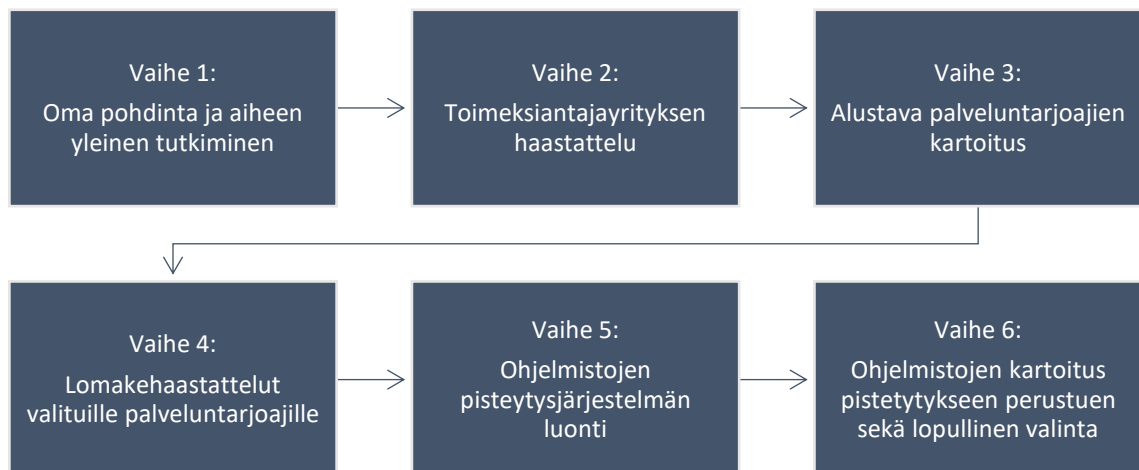
Haastattelu on laadullisen tutkimuksen menetelmä ja se on tutkimuksellisen kehittämistyön yksi käytetyimmistä menetelmistä. Haastattelu on sen vuoksi hyödyllinen aineistonkeruumenetelmä, koska sillä on mahdollista saada nopeastikin syvällistä tietoa tutkittavasta kohteesta. Haastattelun tehtävänä onkin usein asioiden syventäminen ja selventäminen. Haastattelun äänittäminen on järkevää, silloin tutkijan on mahdollista palata jälkikäteen uudestaan haastattelutilanteeseen ja samalla se toimii eräänlaisena muistiona. Äänitetty haastattelu on hyvä kirjoittaa myöhemmin auki, tästä käytetään nimitystä litterointi. Litteroinnin tarkkuus riippuu kehittämistehtävästä. Jos tarkoituksena on kerätä aineistoa, jossa vain vastausten sisällöllä on merkitystä, litterointi voidaan tehdä ylimalkaisemmin yleiskielellä. Toisin on, jos tutkimuksen kohteena olisivat esimerkiksi tutkittavan tunteet, tällöin litteroinnin on hyvä olla hyvinkin tarkkaa sekä se mahdollisesti vaatii tutkijalta lisäkommentteja litteroinnin sekaan. (Ojasalo ym. 2015, 106-107.)

Täysin strukturoitu haastattelu on kyseessä, jos haastattelussa kysymykset on muotoiltu valmiiksi ja ne ovat ennalta määrättyssä järjestyksessä. Tällainen haastattelu voidaan suorittaa myös esimerkiksi sähköpostitse, tällöin siitä voidaan käyttää nimitystä lomakehaastattelu. Strukturoitu- tai lomakehaastattelu on myös kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä. Strukturoitu- tai lomakehaastattelu eroaa määrällisestä kyselytutkimuksesta siinä, että vastauksen sisältö on jätetty avoimeksi, eli vastaaja saa vastata niin sanotusti mitä tahansa. Kyselytutkimuksessa sen sijaan on valmiit vastausvaihtoehdot, muilta osin strukturoitu haastattelu ja kyselytutkimus ovat lähellä toisiaan. (Ojasalo ym. 2015, 108.)

Puolistrukturoidusta haastattelusta puhutaan silloin, kun haastattelun kysymykset on laadittu etukäteen, mutta niiden tietty järjestys ei ole välttämätön. Haastattelija voi kysyä ennalta laadittuja kysymyksiä sitä mukaa, miten hän kokee sen parhaaksi haastattelun kulun kannalta. Puolistrukturoidussa haastattelussa haastattelukysymysten sanamuodot voivat vaihdella sekä haastattelija voi kysyä haastateltavalta myös haastattelun aikana mieleen tulevia kysymyksiä. Puolistrukturoidusta haastattelusta voidaan käyttää myös nimitystä teemahaastattelu. (Ojasalo ym. 2015, 41,108.)

5 Tutkimuksen toteutus

Tämän opinnäytetyön tutkimusosio on toteutettu käyttäen kahta eri laadullista tutkimusmenetelmää. Ensiksi on haastateltu toimeksiantajayrityksen toimitusjohtajaa puolistrukturoidulla haastattelulla, jonka tarkoituksena on ollut kartoittaa tietoja uuden kirjanpito-ohjelmiston hankkimisen tarpeen syistä sekä siitä, minkälainen uuden kirjanpito-ohjelmiston tulisi olla ja minkälaiset kustannukset se saisi muodostaa. Tämän jälkeen on otettu yhteyttä palveluntarjoajiin, jotka myyvät kirjanpito-ohjelmistoja. Käytännössä kirjanpito-ohjelmistojen myynti tarkoittaa joko lisenssin myymistä, jolloin kirjanpito-ohjelmisto asennetaan käyttäjän tietokoneelle, tai sitten pilvipalvelussa toimivan kirjanpito-ohjelmiston käyttöoikeuksien kauppaamista, jolloin kyseessä on kuukausimaksuperusteinen sopimus. Palveluntarjoajiin on otettu yhteyttä lomakehaastatteluilla sähköpostitse. Seuraava kuvio havainnollistaa tämän opinnäytetyön tutkimusprosessin etenemistä, jonka jälkeen seuraa tarkempi kerronta aiheesta.

Kuvio 5: Tämän opinnäytetyön tutkimusprosessin eteneminen.

Kun tutkija sai toimeksiantona tehtäväkseen kartoittaa toimeksiantajayritykselle uuden kirjanpito-ohjelmiston, tutkija alkoi ensimmäiseksi etsimään alustavasti tietoa aiheesta ”googlaamalla”, sekä pohtimaan, miten opinnäytetyö olisi hyvä toteuttaa. Tämä oli opinnäytetyön tutkimusprosessin ensimmäinen vaihe. Tutkija alkoi etsimään alustavaa tietoa muun muassa kysymyksiin; mitä kirjanpito-ohjelmistoilla tarkoitetaan, mitä kaikkea ne sisältävät tai

voivat sisältää sekä minkälaiset yritykset tarjoavat tuotteinaan kirjanpito-ohjelmistoja. Tutkijalla oli asiasta jonkin verran tietoa etukäteen, mutta tietämys aiheesta syventyi runsaasti tutkimuksen edetessä.

Seuraavassa vaiheessa toteutettiin toimeksiantajayrityksen toimitusjohtajan haastattelu. Haastattelun tarkoituksena oli saada tarkempi kuva siitä, miksi yritys haluaa hankkia uuden kirjanpito-ohjelmiston ja minkälainen uuden ohjelmiston tulisi olla. Tämä vaihe on sen verran laaja, että sitä käsitellään omassa alaotsikossaan 5.1.

Kolmannessa vaiheessa tutkija rupesi alustavasti kartoittamaan palveluntarjoajia, jotka otetaan tutkimukseen mukaan ja joilta kysytään lomakehaastatteluilla lisätietoja. Alustavasti valittuun palveluntarjoajien joukkoon sisältyivät seuraavat palveluntarjoajat/ohjelmistot:

- Asteri
- Briox
- Fennoa
- NetBaron
- Procountor

- BookMaster
- Balanssi
- EmCe
- Heeros
- Lemonsoft
- Maestro
- MeritAktiva
- SimplBooks
- Tikon
- Visma Fivaldi
- Visma Netvisor

Viisi ylintä olivat sellaisia, jotka toimeksiantajayrityksen toimitusjohtaja haastattelussa itse mainitsi, että hän ”haluaisi kartoitukseen mukaan etenkin nämä viisi palveluntarjoajaa”. Kaiken kaikkiaan tutkija valitsi alustavaan kartoitukseen mukaan käytännössä kaikki palveluntarjoajat, jotka vaikuttivat niiden kotisivujen perusteella tarjoavan kirjanpito-ohjelmistoja yrityksille, ja jotka vaikuttivat sopivilta.

Neljännessä vaiheessa tutkija loi haastattelulomakkeen, jossa palveluntarjoajan edustajan oli mahdollisuus vastata avoimin vastauksin. Haastattelulomake lähetettiin kaikille alustavassa kartoituksessa mukana olleille palveluntarjoajille. Haastattelulomakkeeseen vastattiin

useasta paikasta hyvin ja kattavasti, mutta mukaan mahtui myös niitä, jotka vastasivat hyvin vähäisesti tai eivät vastanneet haastattelulomakkeen kaikkiin kysymyksiin ollenkaan. Mukaan mahtui myös sellaisia palveluntarjoajia, joilta ei saatu ollenkaan vastausta.

Viidennessä vaiheessa tutkija pohti toimeksiantajan haastattelua ja siinä ilmi tulleita asioita. Tämän perusteella tutkija loi painotus- sekä pisteytysarvot eri määreille ohjelmiston valintaan liittyen. Palveluntarjoajien pisteytys helpottaa olennaisesti valitsemaan toimeksiantajayritykselle sopivan kirjanpito-ohjelmiston. Ohjelmistojen määreiden painotuksia sekä pisteytyksiä on käsitelty omassa kappaleessaan 5.2.

Kuudennessä vaiheessa käydään läpi lopulliseen kartoitukseen valitut palveluntarjoajat ja niiden pisteytykset. Palveluntarjoajien ohjelmistoja selvitetään tarkemmin ja samalla pohditaan ja perustellaan niiden sopivuutta toimeksiantajalle. Tämän opinnäytetyön kuudes eli viimeinen vaihe on omana otsikkonaan ja käsittää kokonaisuudessaan kappaleen kuusi, sekä sen alaotsikot. Kyseisen kappaleen alaotsikoissa käydään ohjelmistoja läpi palveluntarjoaja kerrallaan ja viimeisessä alaotsikossa selviää tämän opinnäytetyön suositus ohjelmistovalinnaksi toimeksiantajayritykselle.

5.1 Toimeksiantajayrityksen toimitusjohtajan haastattelu

Opinnäytetyön tutkimuksen ensimmäisessä vaiheessa toimeksiantajayrityksen toimitusjohtajaa on haastateltu puolistrukturoidun haastattelun keinoin. Haastattelun kysymykset oli laadittu valmiiksi ja haastattelija kysyi kysymykset haastateltavalta. Aiheesta syntyi myös niin sanottua vapaata keskustelua haastattelukysymysten lomassa. Opinnäytetyön tutkimusongelmana on; ”Nykyinen kirjanpito-ohjelma on kankea ja vanhentunut, eikä se vastaa enää nykyajan tarpeisiin”. Haastattelun tarkoituksena oli selvittää tutkimusongelman ratkaisemiseen johtavia kysymyksiä ja siinä kysyttiin seuraavat kysymykset:

- Miksi yritys haluaa hankkia uuden kirjanpito-ohjelmiston?
- Onko yrityksellä nykyisin mitään sähköistä (tietokoneella toimivaa) kirjanpito-ohjelmistoa käytössä?
- Jos edellisen kysymyksen vastaus on kyllä, eikö nykyinen kirjanpito-ohjelmisto vastaa nykyisiä tarpeita? Miksi ei?
- Minkälainen uuden kirjanpito-ohjelmiston tulisi yleisellä tasolla olla?
- Minkälaiset tarkat ominaisuudet uudella kirjanpito-ohjelmistolla tulisi olla?
- Minkä hintainen uusi kirjanpito-ohjelmisto saisi olla?
- Mitä muuta huomioitavaa uuden kirjanpito-ohjelmiston kartoituksessa on hyvä ottaa mahdollisesti huomioon?
- Onko haasteltavalla alan ammattilaisena joitakin muita huomioita tai niin sanottuja ”aloitusideoita”, mistä opinnäytetyön tekijä voisi ikään kuin lähteä liikkeelle?

Nämä haastattelun kysymykset nivoutuvat tämän opinnäytetyön tutkimuskysymykseen, joka on seuraava; ”Mikä on yrityksen tarpeita vastaava, sekä halutut ominaisuudet täyttävä kustannustehokas kirjanpito-ohjelmisto yritykselle toimeksiantajan viitoittamassa viitekehyksessä?”

Toimeksiantajayrityksen toimitusjohtajan puolistrukturoitu haastattelu toteutettiin videopuhelun välityksellä, samalla haastattelu äänitettiin. Jälkeenpäin äänitetty haastattelu litteroitiin pääpiirteittäin. Tutkija ei nähnyt tarpeelliseksi litteroida koko haastattelua sanasta saanaan, sillä asiasällöllä oli merkitystä tässä asiassa, ei esimerkiksi haastateltavan puhetyylillä tai suhtautumisella kysymyksiin.

Ensimmäiseen kysymykseen, miksi yritys haluaa hankkia uuden kirjanpito-ohjelmiston, haastateltava vastasi, että uuteen sähköiseen järjestelmään haluttaisiin siirtyä sekä asiakkailta tulevan palautteen vuoksi, että sähköistämisen tuomien hyötyjen sekä virtaviivaistamisen takia. Haastateltava jatkoi, että tilitoimistoalalla perinteinen paperikirjanpito tuottaa isot määrät arkistoitavaa materiaalia ja vuosien myötä siitä alkaa tulla yhä isompi haaste ja että ideaalitapauksessa kaikesta paperista päästäisiin eroon taikka siten, että mappeja olisi vain yksi hyllyköllinen. Lisäksi asiakasyritykset kyselevät nykyisin esimerkiksi yhteiskäyttöominaisuuden perään, eli asiakasyritys haluaisi katsoa lukuja suoraan järjestelmästä, mikä on monilla moderneilla ohjelmistoilla mahdollista. (Yrittäjä X, 2022.)

Toiseen kysymykseen siitä, onko yrityksellä mitään sähköistä kirjanpito-ohjelmistoa käytössä tällä hetkellä, haastateltava vastasi, että yritys käyttää tällä hetkellä niin sanottua ”hybridimallia”, jossa osa työstä tehdään edelleen vanhanaikaisesti ja osa tehdään kirjanpito-ohjelmalla. Käytössä oleva kirjanpito-ohjelma on kuitenkin hyvin alkeellinen, eikä vastaa nykyaikaisten modernien kirjanpito-ohjelmistojen tasoa. Eli yrityksellä on käytössään tietokoneella toimiva kirjanpito-ohjelma, mutta siitä puuttuu lukuisia tarpeellisia ominaisuuksia. (Yrittäjä X, 2022.)

Seuraavaan kysymykseen, eli eikö kirjanpito-ohjelmisto vastaa nykyisiä tarpeita, haastateltava vastasi, että ei vastaa likimainkaan, nykyisestä ohjelmasta ei saa lähetettyä mitään lakisääteisen raportoinnin ilmoituksia. Lisäksi haastateltava jatkaa, että toinen iso epäkohta on tositearkiston puuttuminen. Nykyisestä ohjelmistosta ei saa myöskään haettua aiempien ja jo suljettujen tilikausien tietoja ja mitään muitakaan hakutoimintoja nykyisessä ohjelmassa ei oikeastaan ole. Lisäksi raporttipohjien muokkaaminen ja esimerkiksi arvonlisäverokantojen muutokset ovat suhteellisen hankalia tehdä nykyisellä ohjelmalla, haastateltava lisää. (Yrittäjä X, 2022.)

Uuden kirjanpito-ohjelmiston tulisi haastateltavan mukaan olla yleisellä tasolla sellainen, jonka kokonaiskustannukset olisivat selkeästi etukäteen tiedossa, siten ettei niin sanottuja piilokuluja tulisi. Lisäksi ohjelmiston tulisi olla yksinkertainen ja helppo ottaa käyttöön.

Haastateltava myös lisäsi, että käyttöönoton helppouteen on mahdotonta saada täydellistä varmuutta, mutta sellainen asia voisi olla hyvä, että ohjelmistoa saisi kokeilla jonkin aikaa ilman sitoutumista. Lisäksi haastateltava pohti palveluntarjoajien asiakastukitoimia, miten ohjelmistotuki olisi toteutettu ja minkä hintaista se olisi. Myös se tuli haastattelussa ilmi, että kirjanpito-ohjelmistoratkaisun tulisi olla pilvipalveluna toimiva, eikä niin sanottu perinteinen, omalle koneelle asennettava versio. (Yrittäjä X, 2022.)

Ominaisuudet, jotka toimeksiantajayrityksen toimitusjohtaja koki uudelta kirjanpito-ohjelmistolta tarpeelliseksi, olivat seuraavat;

- Sähköinen tiliote: Tiliote nähtävissä reaaliaikaisesti tai enintään yhden päivän viiveellä
- Tiliöinnit: Tiliöinnit on pystyttävä tekemään suoraan tiliotteelta sähköisesti
- Muokattava tilikartta: Ohjelmiston oletustilikarttaa on pystyttävä muokkaamaan
- Verkkolaskut: Mahdollisuus lähettää ja vastaanottaa verkkolaskuja
- Myynti- ja ostolaskut: Laskujen laatiminen ohjelmistolla manuaalisesti sekä tositteiden liittäminen laskuille
- Laskujen maksatus: Ohjelmistolla on pystyttävä laittamaan laskuja maksuun suoraan ohjelmistosta
- Jaettu käyttö: Asiakasyrityksen pääsy ohjelmistoon, josta se voi itse laatia osto- ja myyntilaskuja järjestelmään (kirjanpitäjä tarkastaa niiden tiliöinnit)
- Muistiotositteet: Mahdollisuus kirjata vientejä niin sanotulla muistio -toiminnolla
- Kulu- ja matkalaskut: Mahdollisuus tehdä kulu- ja matkalaskuja sekä laittaa ne maksuun suoraan ohjelmistolla
- Valmiit raportit: Tulos ja tase
- Oma-aloitteisten verojen ilmoitus (ALV-ilmoitus): Ohjelmistolla on pystyttävä luomaan ALV-ilmoitus sähköisesti sekä lähettämään se
- Veroilmoitus: Osakeyhtiön ja toiminimen veroilmoitus on pystyttävä muodostamaan ohjelmalla automaattisesti, lisäksi pystyttävä lähettämään se verohallintoon
- Muokattavat raportit: Valmiiden raporttien muokkausmahdollisuus
- Tasekirja / Liitetiedot: Ohjelmalla pystyttävä muodostamaan tilinpäätöksen liitetiedot sekä tase-erittelyt

Haastateltavan ilmoittamat vaaditut ominaisuudet -lista oli tässä järjestyksessä, tärkeysasteeltaan ylhäältä alaspäin. Ensimmäiset seitsemän ominaisuutta ovat kriittisen tärkeitä ominaisuuksia ja viimeisimmät seitsemän ominaisuutta eivät täysin välttämättömiä, mutta niistäkin uudessa ohjelmistossa saisi olla mieluummin suurin osa. (Yrittäjä X, 2022.)

Uuden kirjanpito-ohjelmiston kustannusten puolesta haastateltava ilmoitti suhteellisen tarkasti sen, millaiset kustannukset ohjelmistolla saisi olla. Kyseessä on pieni tilitoimisto, joten

kustannusten merkitys ohjelmiston valinnassa on hyvin suuri. Haastateltava sanoi, että jos jonkin ohjelmiston kustannukset ovat yli hänen toivomastaan viitekehuksesta hintojen suhteen, hän ei hyvin todennäköisesti sellaiseen ratkaisuun päädy. (Yrittäjä X, 2022.)

Kysymykseen ”Mitä muuta huomioitavaa uuden kirjanpito-ohjelmiston kartoituksessa on hyvä ottaa huomioon?” haastateltava ajatteli sitä, miten hyvin palveluntarjoajat vastaavat kysymyksiin ohjelmistoista, kun kyseessä on opinnäytetyöntekijä. Tällä haastateltava tarkoitti sitä, että kysymyksien esittäjä ja ohjelmiston kartoittaja ei ole suoraan niin sanottu ”todellinen ostaja”. Eli kuinka hyvin tämän tutkimuksen tekijä tulee saamaan vastauksia kysymyksiinsä palveluntarjoajilta ja kuinka helppoa, tai vaikeaa, kartoitusprosessi tulee olemaan. Haastateltava huomioi myös sen, että jotkin kirjanpito-ohjelmistot on suunnattu suoraan ehkä hieman suuremmille yrityksille, jolloin hinnoittelu tulee todennäköisesti olemaan pienelle yritykselle liian ankara. (Yrittäjä X, 2022.)

Viimeiseen kysymykseen, siihen onko haastateltavalla joitakin ideoita mistä lähteä liikkeelle, haastateltava vastasi hieman edellisen kysymyksen vastaukseen viitaten, että on hyvä lähteä tutkimaan ensimmäiseksi sitä, minkä suuruisille yrityksille tietyn palveluntarjoajan kirjanpito-ohjelmisto on lähtökohtaisesti suunnattu. Haastateltava tähdensi myös, että varmastikaan kaikkien palveluntarjoajien internet-sivuilta ei tällaiseen löydä suoraa vastausta, mutta joidenkin voisi löytää ainakin suuntaa antavasti. Lisäksi haastateltava nimesi viisi palveluntarjoajaa, jotka hän ainakin haluaisi mukaan kartoitukseen. Nämä olivat Asteri, Briox, Fennoa, NetBaron sekä Procountor. (Yrittäjä X, 2022.)

5.2 Kirjanpito-ohjelmistojen määreiden painotukset sekä pisteytys

Toimeksiantajayrityksen haastattelun perusteella ohjelmiston valinnassa oli kaksi selkeästi erottuvaa ja merkittävää tekijää. Nämä olivat ohjelmiston kustannukset, sekä se, että ohjelmisto sisältää ominaisuudet -listan kaikista 14:sta kohdasta ainakin ensimmäiset seitsemän kriittisintä ominaisuutta, sekä mielellään suuren osan myös muita ominaisuuksia, mutta näitä voitaisiin katsoa tapauskohtaisesti. Pisteytyskriteerit ovat valikoituneet siten, että kustannuksista ohjelmisto saa 3 pistettä, jos hinta on sitä mitä toimeksiantaja halusi ja 2 pistettä jos hinta oli edes suhteellisen lähellä toivottua viitekehystä. Jos hinta on suhteellisen selkeästi yli toimeksiantajan viitoittamasta kustannustasosta, palveluntarjoajan pisteet ovat 0. Tämä siksi, että toimeksiantajayrityksen toimitusjohtaja painotti haastattelussa sitä, että ohjelmiston hinnan olisi pysyttävä tietyssä luokassa. Ohjelmiston ominaisuuksilla on sama painoarvo kuin ohjelmiston kustannuksilla, mutta enemmän pisteytysvälejä. Haastateltava ei pitänyt kaikkia ominaisuuksien kohtia täysin kriittisen tärkeinä. Osa ominaisuuksista oli sellaisia, että ne oli ehdottomasti oltava ohjelmistossa.

Lisäksi käyttöönoton helppous sekä asiakastuen toteutus ja tuen hinta olivat tekijöitä, jotka tulivat haastattelussa ilmi. Haastateltava kuitenkin painotti selkeästi ohjelmiston

kokonaiskustannuksia sekä ominaisuuksien tärkeyttä. Käyttöönnoton helppoutta on etukäteen jokseenkin hankala arvioida tyhjentävästi. Lisäksi asiakastuki oli jokseenkin sivumainintana haastattelussa. Muille positiivisille asioille (jotka saattaisivat olla toimeksiantajayritykselle hyödyllisiä), jotka eivät etukäteen olleet tutkimuksen tekijän tiedossa taikka jotka ilmenivät palveluntarjoajan vastauksesta, vaikka asiaa ei varsinaisesti kysytty, on myös jätetty pieni painotusmahdollisuus. Ennalta mainituista syistä tutkimuksen tekijä päätyi seuraavanlaisiin painotuksiin kirjanpito-ohjelmiston kartoituksessa.

- Ohjelmiston kokonaiskustannukset 42,5 %
- Ohjelmiston ominaisuudet 42,5 %
- Käyttöönnoton helppous 5 %
- Palveluntarjoajan asiakastuki 5 %
- Muu (muut etukäteen nimeämättömät positiiviset asiat ohjelmistosta, jotka eivät etukäteen tiedossa) 5 %

Painotustekijöitä on viisi kappaletta, jokaisen tekijän kohdalla suurimmat kokonaispisteet tässä tutkimuksessa ovat 3 pistettä painotustekijää kohden. Tutkija on määritellyt pisteytyksen seuraavasti:

- Kustannukset:
 - 3 pistettä: jos ohjelmiston kokonaishinta on toimeksiantajan toivoman viitekehyksen sisällä (soveltuu)
 - 1,5 pistettä: jos ohjelmiston kokonaishinta on jonkin verran yli toimeksiantajan toivoman viitekehyksen (melkein soveltuu)
 - 0 pistettä: jos ohjelmiston kokonaishinta on selvästi korkeampi kuin toimeksiantajan toivoma viitekehys (ei sovellu)
- Ominaisuudet:
 - 3 pistettä: jos ohjelmisto sisältää kaikki halutut ominaisuudet
 - 2 pistettä: jos ohjelmistosta puuttuu enintään kolme ei-kriittistä ominaisuutta
 - 1 piste: jos ohjelmistosta puuttuu yli kolme ei-kriittistä ominaisuutta
 - 0 pistettä: jos ohjelmistosta puuttuu yksikin kriittinen ominaisuus
- Käyttöönnotto:
 - 3 pistettä: jos ohjelmistolla on ilmainen kokeilumahdollisuus, se sisältää käyttöönottokoulutusta sekä pitkää sitoutumisvaatimusta ei ole
 - 2 pistettä: jos ohjelmistolla on ilmainen kokeilumahdollisuus ja toinen seuraavista: se sisältää käyttöönottokoulutusta tai sillä ei ole pitkää sitoutumisvaatimusta

- 1 piste: jos ohjelmistolla on ilmainen kokeilumahdollisuus
- 0 pistettä: jos ohjelmistoa ei ole mahdollista kokeilla ennen sen hankintaa

- Asiakastuki:
 - 3 pistettä: jos ohjelmiston hintaan sisältyy laaja asiakastuki
 - 2 pistettä: jos ohjelmiston hintaan sisältyy kevyt asiakastuki puhelimitse, mutta laajempi tukipalvelu on maksullista
 - 1 piste: jos ohjelmiston hintaan sisältyy edes jonkinlainen asiakastuki (esim. sähköpostitse)
 - 0 pistettä: jos ohjelmiston hintaan ei sisälly minkäänlaista asiakastukea

- Muu:
 - 3 pistettä: jos ohjelmisto sisältää kaksi (tai enemmän) positiivista lisäominaisuutta, jotka tutkimuksen tekijä kokee hyödylliseksi toimeksiantajayritykselle
 - 2 pistettä: jos ohjelmisto sisältää yhden positiivisen lisäominaisuuden, jonka tutkimuksen tekijä kokee hyödylliseksi toimeksiantajayritykselle
 - 0 pistettä: jos ohjelmisto ei sisällä positiivisia lisäominaisuuksia

6 Vertailuun valitut kirjanpito-ohjelmistot

Tutkijan alustavassa listassa palveluntarjoajia oli yhteensä 16 yritystä. Tutkija päätti karsia lopulliseen vertailuun valittavat palveluntarjoajat sillä tavalla, että vertailtavana olisi mahdollisimman monta yritystä, kuitenkin niin, että jokin raja on vedettävä vertailuun mukaan otettavien palveluntarjoajien määrään liittyen, ettei opinnäytetyö paisuisi turhan pitkäksi. Lopullinen vertailuun valittujen palveluntarjoajien määrä oli kahdeksan kappaletta.

Vertailuun valitut palveluntarjoajat tutkija karsi seuraavalla tavalla; ensinnäkin tutkija halusi sisällyttää vertailuun kaikki toimeksiantajan mainitsemat palveluntarjoajat, joita olivat Asteri, Briox, Fennoa, NetBaron sekä Procountor. Muista palveluntarjoajista tutkija karsi yrityksiä pois sillä tavalla, että ne, jotka eivät vastanneet ollenkaan lomakehaastatteluun taikka vastasivat siihen hyvin vähäisesti ja esimerkiksi yleismalkaisesti, ilman että ne vastasivat varsinaisesti haastattelulomakkeessa olleisiin kysymyksiin, jätettiin pois lopulliseen vertailuun valituista kirjanpito-ohjelmistoista. Näin kävi valitettavasti myös juuri Brioxin kohdalla, jonka toimeksiantaja olisi toivonut mukaan vertailuun. Tutkija ei saanut Brioxista useammasta yhteydenotosta huolimatta sellaista vastausta, että sitä olisi ollut järkevää valita mukaan vertailtaviin ohjelmistoihin. Lopulliseen vertailuun valittuja palveluntarjoajia oli puolet alkukartoitus -vaiheen palveluntarjoajien määrästä, eli kahdeksan kappaletta ja ne ovat: Asteri, EmCe, Fennoa, MeritAktiva, NetBaron, Procountor, SimplBooks sekä Visma Fivaldi. Kappaleessa 6.9 tutkija esittää oman lopullisen ja perustellun palveluntarjoajan valintansa toimeksiantajayritykselle.

Opinnäytetyön tekijä haluaa tässä kohtaa korostaa vielä sitä, että tilitoimiston ollessa kyseessä, selkeästi suurin osa kirjanpito-ohjelmiston kustannuksista koostuu operaattoreille maksettavista laskutusliikennemaksuista. Laskutusliikennemaksut perustuvat kappalemäärään ja niitä tulee maksettavaksi esimerkiksi myyntilaskuja lähetettäessä sekä ostolaskuja vastaanottaessa. Jotkin palveluntarjoajat veloittavat tämän verkkolaskuihin liittyvän laskutusliikenteen lisäksi myös tositekohtaiset maksut. Eli jos ohjelmiston käyttäjä esimerkiksi luo ja lähettää ohjelmistolla myyntilaskun, palveluntarjoaja saattaa veloittaa siitä kappalemääräisen maksun itselleen, operaattorille maksettavan laskutusliikenteeseen liittyvän maksun lisäksi.

Lisäksi opinnäytetyön tekijä haluaa ennen varsinaista ohjelmistovertailuosiota korostaa, että kaikki tarkat hinnat ja kustannukset on jätetty tarkoituksella tämän opinnäytetyön ulkopuolelle. Joidenkin palveluntarjoajien hinnastot ovat liikesalaisuuksia tai ne eivät muutoin ole julkisia. Tämän työn tekijällä on kaikkien palveluntarjoajien hinnat ja kustannukset tiedossa ja ne on käyty toimeksiantajan kanssa yhdessä läpi, joten todellinen kartoitus kustannuksien puolesta on käyty niin sanotusti kulisissa. Tässä työssä mitään tarkkoja hintoja ei mainita ja pisteytys on tarkoituksella muodostettu niin, että työtä lukiessa lukijalle ei selviä, mitkä ovat ohjelmistojen tarkat kustannukset. Pisteytyksessä ohjelmistojen kustannukset pisteytetään

siten, että kustannuksien puolesta ohjelmisto joko ”soveltuu”, ”melkein soveltuu” tai ”ei sovellu”.

6.1 Asteri

Asteri -ohjelmisto on saatavilla joko niin sanottuna perinteisenä koneelle asennettavana versiona, jolloin käyttäjä maksaa lisenssimaksun tai sitten modernina pilvipalvelu -versiona, jolloin ohjelmisto toimii käyttäjän internet-selaimessa käyttäjätunnuksella. Asteri sisältää kaikki toimeksiantajan haluamat ominaisuudet lukuun ottamatta asiakkaan kanssa mahdollistettua jaettavaa käyttöä. Tällä tarkoitetaan sitä, jos toimeksiantajayritys tilitoimistona haluaa antaa asiakasyritykselleen mahdollisuuden luoda ohjelmistossa esimerkiksi myyntilaskuja (jotka tili-toimisto tarkastaa). Jaetun käytön puuttuessa Asterilta tarjottiin käyttöön eTasku tai Cost-pocket nimisiä sovelluksia, jotka ovat yhteensopivia Asterin ohjelmiston kanssa, mutta aiheuttavat lisämaksuja. (Mäkinen 2022.)

Positiivista Asterin ohjelmistoratkaisussa on se, että ohjelmistomoduulien kuukausihinnat sisältävät loputtoman määrän asiakasyrityksiä, tositteita ja tulosteita. Asteri ei siis laskuta asiakasta esimerkiksi myyntilaskujen lähettämisestä taikka ostolaskujen vastaanottamisesta. Lisäksi asiakasyrityksiä sisältyy kuukausihintaan loputon määrä. Kääntöpuolena on se, että Asterin käyttöliittymä liikennöi pankkien WebServices kanavaa pitkin ja laskutusliikenteeseen liittyvät lähetyk- ja vastaanottomaksut eivät ole tiedossa. Pankit veloittavat ne omien hinnastojensa mukaan ja näissä saattaa olla eriävyyksiä vielä asiakkaan ja yrityksen mukaan. Asteri ei ole kalleimmasta päästä, mutta koska operaattorimaksut eivät ole tiedossa, ne tulevat todennäköisesti nostamaan kustannuksia reilustikin. Lisäksi jos Asterin ohjelmistoon haluaa tuoda lisää käyttäjiä, tulee tästä lisää kustannuksia. (Mäkinen 2022.)

Asterin ohjelmisto sisältää arkisin kello 8-16 välillä perustason tukipalvelun, joka sisältyy kuukausihintoihin. Pidemmät neuvonnat sekä mahdolliset koulutukset menevät hinnaston mukaan. Käyttönoton helppoutta ajatellen, Asterin ohjelmiston pilviversiossa on kolmen kuukauden irtisanomisjakso, jolloin ohjelman käyttöä aloitettaessa maksetaan kolmen kuukauden maksut kerralla ja näin ollen ohjelmistoon sitoudutaan heti ainakin kolmeksi kuukaudeksi. Lisättäköön vielä se, että Asterilla on kuitenkin ilmaisia kokeiluversioita ohjelmistoista kotisivuillaan, joissa toimintojen määrää on rajoitettu eivätkä ne sisällä välttämättä kaikkein uusimpia ominaisuuksia. Mutta ohjelmiston ilmainen kokeilumahdollisuus on olemassa. (Mäkinen 2022.)

Pisteytys:

- Kustannukset: 0
- Ominaisuudet: 3 (perustelu: puuttuvalle ominaisuudelle tarjottiin ratkaisua)
- Käyttöönotto: 1

- Asiakastuki: 2
- Muu: 0

6.2 EmCe

EmCe:n ohjelmistoratkaisu toimii pilvipalveluna ja se sisältää yhtä lukuun ottamatta kaikki toimeksiantajayrityksen luetteloimat ominaisuudet. Ohjelmistolla ei pysty tekemään kulu- ja matkalaskuja. Tähän EmCe tarjoaa käytettäväksi eTasku tai Bezala nimisiä sovelluksia, joihin EmCe:llä on valmiiksi olemassa liittymät. Sovellusten käytöstä aiheutuu kuitenkin lisäkustannuksia. (Kuokkanen 2022.)

EmCe:n ohjelmistoratkaisu on samantyyppinen, kuin aiemmin mainitun Asterin. Hinnoittelu perustuu ohjelmiston käyttäjämäärään ja perushintaan sisältyy rajaton määrä asiakasyrityksiä, tositteita ja tapahtumia. Eli Asterin tavoin, EmCe ei veloita erikseen maksuja myynti- ja ostolaskujen luomisesta, lähettämisestä tai vastaanottamisesta vaan ne sisältyvät kuukausimaksullisiin ohjelmistomoduuleihin. Ainoastaan operaattorille maksettavat verkkolaskujen laskutusliikenteeseen liittyvät maksut tulevat tältä osin maksettavaksi. Ohjelmiston heikkona puolena voidaan sen hinnoittelun perustuessa käyttäjämäärään pitää sitä, että jos haluaa lisätä ohjelmistoon uuden käyttäjän, maksaa se saman verran lisää kuin peruskustannukset maksavat ensimmäisen käyttäjän osalta. (Kuokkanen 2022.)

EmCe:n ohjelmiston perushintaan sisältyy ilmainen asiakastuki. Lisäkoulutusta ohjelmiston käyttöön on saatavilla lisämaksusta. Ohjelmistosta ei ole olemassa erikseen kokeiluversiota, mutta palveluntarjoajan kanssa on mahdollista sopia erikseen esittelydemosta. Esittelydemon voi varata maksuttomasti, jolloin palveluntarjoajan työntekijä esittelee asiakkaalle heidän ohjelmistoratkaisua. (Kuokkanen 2022.)

Pisteytys:

- Kustannukset: 1,5
- Ominaisuudet: 3 (perustelu: puuttuvalle ominaisuudelle tarjottiin ratkaisua)
- Käyttöönotto: 0
- Asiakastuki: 2
- Muu: 0

6.3 Fennoa

Fennoan ohjelmistoratkaisu sisältää kaikki toimeksiantajayrityksen luetteloimat ominaisuudet, lisäksi se toimii pilvipalveluna. Ohjelmiston avausmaksuun sisältyy käyttökoulutus etäyhteydellä. Lisäksi ennen ohjelmiston hankkimista, sitä on mahdollista päästä kokeilemaan

erillisillä demotunnuksilla. Tällöin ohjelmiston toimintaan pääsee tutustumaan ennen sitoutumista. (Peltonen 2022.)

Fennoa veloittaa omat maksunsa muun muassa osto- ja myyntilaskujen luomisesta, lähettämisestä sekä vastaanottamisesta. Lisäksi päälle tulevat verkkolaskujen laskutusliikenteestä tulevat operaattorikulut. Fennoan ohjelmistoratkaisu on sellainen, että tilitoimistolle tulee maksuja sen mukaan, kuinka monta asiakasyritystä sillä on. Positiivisena puolena Fennoan ohjelmistoon on tarvittaessa mahdollista lisätä lisää käyttäjiä ilman lisäkustannuksia. Asiakastuki sähköpostitse sisältyy perushintaan. Lisäksi ohjelmistoon on saatavilla lisäkoulutusta maksusta. (Peltonen 2022.)

Pisteytys:

- Kustannukset: 0
- Ominaisuudet: 3
- Käyttöönotto: 3
- Asiakastuki: 1
- Muu: 0

6.4 MeritAktiva

Toimeksiantajayrityksen luetteloimaan ominaisuudet -listaan liittyen, MeritAktivalla joutuu joidenkin ominaisuuksien kohdalla soveltamaan lisävaiheita käsin, niin ettei toiminto onnistu suoraan ohjelmistosta. Lisäksi kaksi ominaisuutta puuttuu kokonaan. Ohjelmiston jokseenkin edullinen hinta selittää osan näistä puutoksista. (Hamunen 2022.)

MeritAktivan hinnoittelu muodostuu lisäasiakasyrityksistä sekä lisäkäyttäjistä. Asiakaspaiikkoja tai käyttäjiä on mahdollista lisätä ohjelmistoon suhteellisen edullisin hinnoin. MeritAktivalla ei ole myöskään tosite määrään perustuvaa hinnoittelua, ainoastaan operaattorikulut verkkolaskujen laskutusliikenteestä tulevat maksettavaksi. Lisäksi MeritAktiva toimii pilvipalveluna. (Hamunen 2022.)

MeritAktivaa on mahdollista kokeilla täysin toiminnallista versiota kokonaan veloituksetta kuuden kuukauden ajan. Ilmaisversio sisältää 100 kappaletta myynti- tai ostolaskuja taikka muuta tositetta. Lisäksi MeritAktivalla on täysin ilmainen asiakastuki chat-palveluna, sähköpostitse sekä puhelimitse. Henkilökohtaista ohjelmistokoulutusta on saatavilla lisämaksusta. (Hamunen 2022.)

Pisteytys:

- Kustannukset: 3
- Ominaisuudet: 1
- Käyttöönotto: 3
- Asiakastuki: 3
- Muu: 0

6.5 NetBaron

NetBaronin ohjelmistoratkaisu sisältää kaikki toimeksiantajayrityksen luetteloimat ominaisuudet, sekä se toimii pilvipalveluna. NetBaroniin on mahdollista tilata ”testitunnukset”, joilla ohjelmiston käyttöä on mahdollista päästä kokeilemaan ennen sen hankkimista. (Posti 2022.)

Myös NetBaron veloittaa omat maksunsa osto- ja myyntilaskuista, joita ohjelmiston käyttäjä luo, lähettää ja vastaanottaa. Lisäksi päälle tulevat verkkolaskujen laskutusliikenteestä operaattorille maksettavat kulut. NetBaronin ohjelmistoratkaisun kustannukset koostuvat hyvin samantyyppisesti kuin Fennoan kohdalla. NetBaronin ohjelmiston perushinta sisältää tietyn määrän levytilaa, johon mahtuu rajallinen määrä asiakasyrityksiä. Eli ohjelmiston peruskustannukset menevät asiakasyritysten määrän mukaan. Myös NetBaronilla ohjelmiston käyttäjiä saa olla jopa kymmenen kappaletta, jotka sisältyvät perushintoihin. Asiakastukipalveluita sisältyy asiakkaan sopimukseen siltä osin, minkälaisen paketin asiakas on valinnut. (Posti 2022.)

Pisteytys:

- Kustannukset: 0
- Ominaisuudet: 3
- Käyttöönotto: 3
- Asiakastuki: 2 (riippuu valitusta paketista)
- Muu: 0

6.6 Procountor

Procountor sisältää kaikki toimeksiantajan haluamat ominaisuudet, mutta hinnoittelunsa puolesta se on suunnattu ehkä hieman suuremmille yrityksille. Vertailussa olevista palveluntarjoajista Procountor on kaikista kattavin, mutta toisaalta myös sen hinnoittelu on suhteellisen korkea. Myynti- ja ostolaskuja varten valitaan paketti, joka sisältää tietyn määrän tositteita, kyseinen veloitus tapahtuu siis samalla tavoin kuin Fennoalla ja NetBaronilla, eli palveluntarjoaja veloittaa kyseessä olevien laskujen luomisesta, lähettämisestä sekä vastaanottamisesta.

Procountorissa erona mainittuihin on se, että mitä suurempi määrä tositteita, sen enemmän on mahdollista saada määräalennuksia paketinvalinta -ominaisuuden vuoksi. Lisäksi tulevat laskutusoperaattorille verkkolaskujen lähetyksestä sekä vastaanottamisesta maksettavat maksut. (Ruskanen 2022.)

Procountorin hintaan sisältyy maksuton asiakaspalvelu sekä lisäksi palveluntarjoajan kotisivulta löytyy laaja ohjekirja, joka on kenen tahansa katsottavissa. Lisäksi ohjelmistoon on mahdollista saada käyttöönottokoulutusta. Procountoriin on mahdollista tilata ”testitunnukset”, jolloin ohjelmistoon on mahdollista päästä tutustumaan ennen sen hankkimista. Lisäksi Procountor on saatavana pilvipalveluna. (Ruskanen 2022.)

Procountorista on saatavilla myös kevytversio, jonka nimi on Procountor Solo ja se on suunnattu juuri pienille yrityksille. Kuitenkin pienen tilitoimiston ja pienen muun yrityksen erona on se, että pieni yritys huolehtii vain omasta kirjanpidostaan. Pieni tilitoimisto huolehtii useiden asiakasyritysten kirjanpidosta. Tämän takia Procountor Solo ei vaikuttaisi soveltuvan tilitoimistolle, joka käsittelee useiden asiakasyritysten kirjanpitoa sekä suurta määrää tositteita. (Ruskanen 2022.)

Pisteytys:

- Kustannukset: 0
- Ominaisuudet: 3
- Käyttöönotto: 3
- Asiakastuki: 3
- Muu: 0

6.7 SimplBooks

SimplBooks on hieman pienemmän luokan palveluntarjoaja, mutta sitä kehitetään koko ajan paremmaksi. Ohjelmisto on esimerkiksi saanut tämän vuoden aikana päivityksenä oma-aloitteisten verojen ilmoittamisen sähköisesti. SimplBooks on edullisempi kuin useampi muu vaihtoehto. Toisaalta tämä näkyy ainakin siinä, että ohjelmistossa oli joitakin puutteita toimeksiantajayrityksen luetteloimista ominaisuuksista kuten se, että tuloveroilmoitusta ei pysty lähettämään suoraan ohjelmistosta. Lisäksi ohjelmistosta ei ole mahdollista saada tilinpäätöksen liitetietoja eikä tase-erittelyitä. Muilta osin ohjelmisto täyttää toimeksiantajayrityksen tarvemäärittelyn. (Mäklin 2022.)

Positiivisena puolena SimplBooksissa on se, että se ei erikseen veloita maksuja myynti- ja ostolaskujen luomisesta, lähettämisestä ja vastaanottamisesta. Vain verkkolaskujen

laskutusliikenteestä vastaavalle operaattorille tulevat maksut maksettavaksi. Lisäksi ohjelmiston edullinen perushinta sisältää riittävästi asiakasyrityspaikkoja ohjelmistossa, eikä uusien asiakaspaikkojen lisääminen ole erityisen hintavaa. Maininnan arvoista on sekin, että jaettu käyttö -ominaisuutta ajatellen, SimplBooksin perushinta sisältää ohjelmiston asiakasyrityksen puolelta kolme käyttäjäpaikkaa. Tällaista ominaisuutta ei oikeastaan muilla palveluntarjoajilla ole, ainakaan sisältyen perushintaan. (Mäklin 2022.)

SimplBooksista on saatavilla ilmainen demo -versio, jonka avulla ohjelmistoa on mahdollista kokeilla maksutta ennen sen hankkimista. Ohjelmistoon sisältyy lisäksi 30 päivän ilmainen kokeilujakso sen hankkimisen jälkeenkin. Kokeilujakson aikana tilaus on halutessaan mahdollista peruuttaa ilman sanktioita. Myös asiakastuki on ilmainen sekä sähköpostitse, että puhelimitse. Lisäksi SimplBooks toimii pilvipalveluna. (Mäklin 2022.)

Tutkija löysi kaksi positiivista lisäasiaa SimplBooksiin liittyen. Ensimmäiseksi erityisen poikkeuksellista SimplBooksissa on se, että myyntilaskujen lähettäminen sähköpostilaskuna on täysin ilmaista, ilman minkäänlaisia operaattorikuluja. Toiseksi SimplBooks etsii ohjelmistoa käyttäviä tilitoimistoja yhteistyöhön heidän kanssaan, mistä toimeksiantajayritys kiinnostui.

Pisteytys:

- Kustannukset: 3
- Ominaisuudet: 2
- Käyttöönotto: 2
- Asiakastuki: 3
- Muu: 3

6.8 Visma Fivaldi

Visma Fivaldi sisältää kaikki toimeksiantajan luetteloimat ominaisuudet, mutta esimerkiksi jaettu käyttö -ominaisuuden luonti ei sisälly perushintaan, vaan se on saatavilla lisämaksusta. Visma Fivaldissa ei myöskään ole tositteiden määrään perustuvaa hinnoittelua, eli palveluntarjoaja ei veloita asiakasta siitä, että se luo, lähettää ja vastaanottaa myynti- ja ostolaskuja. Lisäksi positiivisena asiana Visma Fivaldissa operaattorille maksettavien verkkolaskujen laskutusliikenteeseen liittyviin maksuihin on mahdollista saada määrälennuksia. Tilitoimisto, joka käsittelee suurta määrää asiakasyritysten tositteita, saattaa hyötyä tästä. (Tiilikainen 2022.)

Visma Fivaldiin on saatavilla ilmainen kokeilujakso 14 päivän ajaksi, jolloin ohjelmistoon pääsee tutustumaan rauhassa. Palveluntarjoajan asiakastuki on ilmainen, niin sähköpostitse kuin

puhelimitsekin. Lisäksi Visma Fivaldiin on saataville käyttöönottokoulutusta. Tutkija löysi Visma Fivaldista kaksi positiivista lisäominaisuutta, jotka hän kokee hyödylliseksi toimeksiantajayritykselle. Nämä ovat jo aiemmin mainittu operaattorille maksettavien verkkolaskujen laskutusliikenteeseen liittyvien maksujen määräalennukset. Toisena asiana Visma Fivaldi nimittää jokaiselle tilitoimistoasiakkaalleen oman kumppanuuspäällikön, joka tukee omalta osaltaan tilitoimistoyrittäjää Visma Fivaldin kaupallistamisessa tilitoimistokontekstissa. (Tiilikainen 2022.)

Pisteytys:

- Kustannukset: 1,5
- Ominaisuudet: 3
- Käyttöönotto: 3
- Asiakastuki: 2
- Muu: 3

6.9 Ohjelmistosuositus

Tässä opinnäytetyössä suositellaan toimeksiantajayritykselle kirjanpito-ohjelmistoksi SimplBooksia. Vaikka SimplBooks ei aivan täysin täytä toimeksiantajan ominaisuuksien tarvemäärittelylistan jokaista kohtaa, puutteet ovat kuitenkin vähäisiä. 14 kohdan vaaditut ominaisuudet -lista oli tärkeysjärjestyksessä siten, että ensiksi tärkeimmät ja viimeiseksi vähiten tärkeät. SimplBooksista puuttuvat kaksi ominaisuutta ovat kohdat 12 sekä 14, joten ne ovat aivan viimeisimpiä ja vähiten tärkeitä toimeksiantajalle.

Pienelle yritykselle ohjelmiston kustannusten merkitys on erityisen merkittävä. Useat ohjelmistot rajautuivat suoraan pois ohjelmistojen korkeiden kustannusten takia. Kustannuksien puolesta SimplBooks osuu erittäin hyvin toimeksiantajayrityksen antamaan haarukkaan. Tilitoimistolle kertyy ohjelmistojen käytöstä suuret kustannukset tositteista, niitä käsitellään huomattavia määriä. SimplBooksissa positiivista oli kustannusten puolesta se, että perushintaan sisältyy rajaton määrä tositteita ja vain operaattorikulut tulevat verkkolaskujen laskutusliikenteestä maksettavaksi. Positiivisena huomiona SimplBooksissa on lisäksi se, että myyntilaskujen lähetys sähköpostitse on täysin veloituseton, siitä ei tule edes operaattorikuluja maksettavaksi. Lisäksi jaetun käytön ominaisuus oli ohjelmistossa oletuksena jopa kolmelle asiakasyrityksen käyttäjälle ilman lisämaksua.

SimplBooksissa on myös ilmainen demoversio sekä ilmainen 30 päivän kokeilujakso, jonka aikana tilauksen saa peruuttaa niin halutessaan. Ohjelmistoa pääsee toden teolla kokeilemaan oikeassa tosielämän käytössä ilman sitoutumista. Asiakastuki on myös täysin ilmainen. Tutkija

oli lisäksi positiivisesti yllättynyt siitä, että toimeksiantajayrityksen tietoon haluttiin tuoda heti ilmi, että SimplBooks etsii tällä hetkellä yhteistyökumppaneita pienistä tilitoimistoista, joille olisi mahdollista saada lisää SimplBooksia käyttäviä asiakkaita. Kaiken kaikkiaan hinta-laatusuhde oli kaikista korkein SimplBooksin kohdalla; kustannukset ovat maltillisia ja puutteet ovat hyvin vähäisiä.

Alla olevassa taulukossa on syötetty ohjelmistojen aiemmin ilmoitetut pisteytykset ja kerrottu ne painoarvoilla. Taulukon luvut ovat pyöristetty kahden desimaalin tarkkuudella. Painoarvoin lasketuin pistein SimplBooks on selkeä voittaja yhteensä 2,53/3 pisteellään. Käytännössä kaikki ohjelmistot, jotka olivat kustannuksiltaan lähellä sitä mitä toimeksiantajayritys toivoi, pääsivät yli kahden pisteen.

Palveluntarjoaja (ohjelmisto)	Kustannukset (painoarvo 0,425)	Ominaisuudet (painoarvo 0,425)	Käyttöönotto (painoarvo 0,05)	Asiakastuki (painoarvo 0,05)	Muu (painoarvo 0,05)	YHTEENSÄ (Max. 3 pistettä)
Asteri	0	1,28	0,05	0,10	0	1,43
EmCe	0,64	1,28	0	0,10	0	2,01
Fennoa	0	1,28	0,15	0,05	0	1,48
MeritAktiva	1,28	0,43	0,15	0,15	0	2,00
NetBaron	0	1,28	0,15	0,10	0	1,53
Procountor	0	1,28	0,15	0,15	0	1,58
SimplBooks	1,28	0,85	0,10	0,15	0,15	2,53
Visma Fivaldi	0,64	1,28	0,15	0,1	0,15	2,31

Taulukko 1: Ohjelmistovertailun lopulliset pisteet

7 Pohdinta

Tämän opinnäytetyön tekeminen aloitettiin loppukesällä 2022 ja työ oli valmis marraskuussa 2022. Aluksi työ eteni suhteellisen hitaasti ja oli hyvinkin repaleinen vielä syyskuussa. Sen jälkeen työ alkoi valmistua kuitenkin melko hyvällä tahdilla ja tuli valmiiksi hyvissä ajoin ennen vuoden loppua, mikä oli alkuperäinen tarkoitus.

Erilaisia taloushallinnon- ja kirjanpidon ohjelmistoratkaisuja, sekä niitä tarjoavia palveluntarjoajia on olemassa lukuisia erilaisia. Tässä opinnäytetyössä ohjelmistojen kartoittamista ja ratkaisuvaihtoehtoja helpotti se, että toimeksiantajayrityksen toimitusjohtaja osasi hyvin tarkasti nimetä ominaisuudet, joita hän ohjelmistolta halusi. Lisäksi ohjelmistoratkaisun kokonaiskustannukset olivat sellainen tekijä, jolle toimeksiantajayrityksen toimitusjohtaja osasi suoraan sanoa raamit, minkä välissä kustannusten on mielellään oltava, jotta ohjelmistoa voitaisiin toissaan harkita. Nämä asiat helpottivat ohjelmistojen karsintaa ja kartoitusta, sekä lopulta tietysti valintaa.

Tutkija sai hyvin tietoa sekä vastauksia suurelta osalta palveluntarjoajia. Tämä oli sellainen seikka, joka tutkijaa hieman mietitytti etukäteen, että tuleeko palveluntarjoajilta kunnollisia vastauksia. Tällä olisi ollut suora vaikutus työn tekemisen vaikeuteen, jos vastauksia olisi tullut huonommin. Niitä tuli kuitenkin hyvin ja kartoitus saatiin järkevällä tavalla tehtyä vaikkakin jotkin palveluntarjoajat vastasivat yhteydenottoon suhteellisen kapeasti ja jotkut jättivät kokonaan vastaamatta.

Taloushallinnon, kirjanpidon sekä niihin liittyvien sähköisten järjestelmien kirjallista tietopohjaa löytyi mukavasti. Taloushallinto sekä kirjanpito ovat aihealueena sellaisia, että niistä löytyy yleisesti erittäin hyvin tietoa. Nämä ovat tietysti sellaisia asioita, joita joka ikinen yritys Suomessakin vähintään jollakin tasolla toteuttaa, joten aiheesta on luonnollisestikin kirjoitettu paljon.

Opinnäytetyön tekijä itse on hiljattain aloittanut työt taloushallinnon työtehtävien parissa ja siirtyy loppuvuodesta uusiin työtehtäviin harjoittelun jälkeen. Työtehtävät tulevat olemaan kirjanpitoon liittyviä tehtäviä ja käytössä tulee olemaan Procountor -ohjelmisto, jota tässäkin opinnäytetyössä käsiteltiin. Opinnäytetyön aihe oli tutkijalle itselleen aiheena mielenkiintoinen ja ajankohtainen. Sitä työstäessä tutkija sai hyvän kuvan alalla olevista taloushallinnon ohjelmistoista sekä niihin liittyvistä seikoista.

Lähteet

Painetut

Ikäheimo, S. Laitinen, E-K. Laitinen, T. & Puttonen, V. 2014. Yrityksen taloushallinto tänään. Vaasa: Multiprint.

Puusa, A. Reijonen, H. Juuti, P. & Laukkanen, T. 2014. Akatemiasta markkinapaikalle - Johtaminen ja markkinointi aikansa kuvina. 4. uudistettu painos. Helsinki: Talentum.

Sähköiset

Ihantola, E-M. & Leppänen, P. 2018. Yrityksen kirjanpito - Liiketapahtumista tilinpäätökseen. E-kirja. Tampere: Gaudeamus.

Jormakka, R. Koivusalo, K. Lappalainen, J. & Niskanen, M. 2021. Laskentatoimi. 7. uudistettu painos. E-kirja. Helsinki: Edita.

Kaarlejärvi, S. & Salminen, T. 2018. Älykäs taloushallinto - Automaation aika. E-kirja. Helsinki: Alma Talent.

Kerbs, T. 2020. Juoksevasta kirjanpidosta tilinpäätökseen käytännönläheisesti. E-kirja. Helsinki: Kamari.

Lahti, S. & Salminen, T. 2014 Digitaalinen taloushallinto. E-kirja.

Ojasalo, K. Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät - Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. E-kirja. Helsinki: Sanoma Pro.

Tomperi, S. 2020. Käytännön kirjanpito. 28. uudistettu painos. E-kirja. Helsinki: Edita.

Viitala, R. & Jylhä, E. 2013. Liiketoimintaosaaminen. Menestyvän yritystoiminnan perusta. E-kirja. Helsinki: Edita.

Kalliovaara, M. & Lyytikäinen, J. 2021. Sähköisen taloushallinnon hyödyt. Viitattu 13.10.2022. Tilisanomat. <https://tilisanomat.fi/teknologia/sahkoisen-taloushallinnon-hyodyt>

Karttunen, J. 2014. Toimintakertomus liitetietoihin. Viitattu 12.12.2022. Tilisanomat. <https://tilisanomat.fi/kirjanpito/toimintakertomus-liitetietoihin>

Kirjanpitoasetus 1997/1339. Viitattu 30.10.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339>

Kirjanpitolaki 2015/1620. Viitattu 29.10.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336#L1P4>

Minilex. Kirjanpitolain yleiset tilinpäätösperiaatteet. Viitattu 15.10.2022. <https://www.minilex.fi/a/kirjanpitolain-yleiset-tilinpaatosperiaatteet>

Minilex. Toimintakertomus tilinpäätöksen osana. Viitattu 16.10.2022 <https://www.minilex.fi/a/toimintakertomus-tilinpaatoksen-osana>

Tenhunen, M-L. 2013. Johdon laskentatoimen peruskäsitteet, menetelmät ja tekniikat - osa 2. Tilisanomat. Viitattu 29.10.2022. <https://tilisanomat.fi/koulut/johdon-laskentatoimen-koulut-koulut/johdon-laskentatoimen-peruskasitteet-menetelmat-ja-tekniikat>

Tilinpäätös. Taloushallintoliitto. Viitattu 31.10.2022. <https://taloushallintoliitto.fi/tietopankki/kirjanpidon-abc/tilinpaatos/>

Yrityksen-perustaminen.net. Sähköinen taloushallinto. Viitattu 20.10.2022. <https://yrityksen-perustaminen.net/sahkoinen-taloushallinto/>

Julkaisemattomat

Hamunen, M. 2022. Lomakehaastattelu - MeritAktiva. Merit Software Oy. Hyvinkää.

Kuokkanen, E. 2022. Lomakehaastattelu - EmCe. EmCe Solution Partner Oy. Helsinki.

Mäkinen, A. 2022. Lomakehaastattelu - Asteri. Atsoft Oy. Helsinki.

Mäklin, M. 2022. Lomakehaastattelu - SimplBooks. SimplBooks Oy. Helsinki.

Peltonen, P. 2022. Lomakehaastattelu - Fennoa. Fennoa Oy. Helsinki.

Posti, J. 2022. Lomakehaastattelu - NetBaron. NetBaron Solutions Oy. Kerava.

Ruskanen, H. 2022. Lomakehaastattelu - Procountor. Accountor Oy. Espoo.

Tiilikainen, P. 2022. Lomakehaastattelu - Visma Fivaldi. Visma Oyj. Helsinki.

Yrittäjä X. 2022. Toimitusjohtajan haastattelu. Yritys X. Espoo.

Kuviot

Kuvio 1: Taloushallinto koostuu pääkirjanpidosta, sen esiprosesseista, raportoinnista ja arkistoinnista. (Lahti & Salminen 2014, 19.)	10
Kuvio 2: Esimerkki yrityksen vuokranmaksun kirjauksesta. (Ihantola & Leppänen 2018, 20.) .	11
Kuvio 3: Taloushallinnon digitalisoituminen: kehitys paperittomasta kirjanpidosta älykkääseen taloushallintoon. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 16.)	16
Kuvio 4: Tutkimuksellisen kehittämistyön prosessi. (Ojasalo ym. 2015, 24.)	20
Kuvio 5: Tämän opinnäytetyön tutkimusprosessin eteneminen.	23

Taulukot

Taulukko 1: Ohjelmistovertailun lopulliset pisteet	39

Liitteet

Liite 1: Toimeksiantajayrityksen toimitusjohtajan puolistrukturoitu haastattelupohja	45
Liite 2: Palveluntarjoajien lomakehaastattelu -pohja	46

Liite 1: Toimeksiantajayrityksen toimitusjohtajan puolistrukturoitu haastattelupohja

1. Miksi yritys haluaa hankkia uuden kirjanpito-ohjelmiston?
2. Onko yrityksellä nykyisin mitään sähköistä (tietokoneella toimivaa) kirjanpito-ohjelmistoa käytössä?
3. Jos edellisen kysymyksen vastaus on kyllä, eikö nykyinen kirjanpito-ohjelmisto vastaa nykyisiä tarpeita? Miksi ei?
4. Minkälainen uuden kirjanpito-ohjelmiston tulisi yleisellä tasolla olla?
5. Minkälaiset tarkat ominaisuudet uudella kirjanpito-ohjelmistolla tulisi olla?
6. Minkä hintainen uusi kirjanpito-ohjelmisto saisi olla?
7. Mitä muuta huomioitavaa uuden kirjanpito-ohjelmiston kartoituksessa olisi hyvä ottaa mahdollisesti huomioon?
8. Onko haastateltavalla alan ammattilaisena joitakin muita huomioita, tai niin sanottuja ”aloitusideoita”, mistä opinnäytetyön tekijä voisi ikään kuin lähteä liikkeelle?

Liite 2: Palveluntarjoajien lomakehaastattelu -pohja

Hei,

Olen toimeksiantona kartoittamassa pienelle tilitoimistolle uutta kirjanpito-ohjelmistoa. Lisataan ensimmäiseksi toimeksiantajan tarvemäärittelyn mukaiset ominaisuudet, johon voitte vastata, sisältyvätkö ne ohjelmistoratkaisuunne.

- Sähköinen tiliote: Tiliote nähtävissä reaaliaikaisesti tai enintään yhden päivän viiveellä
- Tiliöinnit: Tiliöinnit on pystyttävä tekemään suoraan tiliotteelta sähköisesti
- Muokattava tilikartta: Ohjelmiston oletustilikarttaa on pystyttävä muokkaamaan
- Verkkolaskut: Mahdollisuus lähettää ja vastaanottaa verkkolaskuja
- Myynti- ja ostolaskut: Laskujen laatiminen ohjelmistolla manuaalisesti sekä tositteiden liittäminen laskuille
- Laskujen maksatus: Ohjelmistolla on pystyttävä laittamaan laskuja maksuun suoraan ohjelmistosta
- Jaettu käyttö: Asiakasyrityksen pääsy ohjelmistoon, josta se voi itse laatia osto- ja myyntilaskuja järjestelmään (kirjanpitäjä tarkastaa niiden tiliöinnit)
- Muistiotositteet: Mahdollisuus kirjata vientejä niin sanotulla muistio -toiminnolla
- Kulu- ja matkalaskut: Mahdollisuus tehdä kulu- ja matkalaskuja sekä laittaa ne maksuun suoraan ohjelmistolla
- Valmiit raportit: Tulos ja tase
- Oma-aloitteisten verojen ilmoitus (ALV-ilmoitus): Ohjelmistolla on pystyttävä luomaan ALV-ilmoitus sähköisesti sekä lähettämään se
- Veroilmoitus: Osakeyhtiön ja toiminimen veroilmoitus on pystyttävä muodostamaan ohjelmalla automaattisesti, lisäksi pystyttävä lähettämään se verohallintoon
- Muokattavat raportit: Valmiiden raporttien muokausmahdollisuus
- Tasekirja / Liitetiedot: Ohjelmalla pystyttävä muodostamaan tilinpäätöksen liitetiedot sekä tase-erittelyt

Lisäksi kysymykset:

- Ovatko osto- ja myyntilaskut määrän mukaan laskutettavia, vai sisältyvätkö ne perushintaan?
- Jos eivät sisälly, minkä hintaisia ne ovat per tosite?
- Minkä suuruiset ovat osto- ja myyntilaskujen operaattorikulut?

- Onko ohjelmistoa muokattavissa käyttäjän tarpeen mukaan?
- Jos ohjelmisto sisältää esimerkiksi jotakin ”ylimääräistä”, voiko tämän karsia pois ja näkykö se kustannuksissa?
- Sisältyykö ohjelmistoratkaisuunne ilmainen asiakastuki?
- Onko ohjelmistoanne mahdollista kokeilla ennen sen hankintaa?
- Kaiken kaikkiaan: mikä olisi kustannusten suuruus kaikkineen sellaisesta ohjelmistosta, joka sisältäisi ylempänä annetun tarvemäärittelyn mukaiset ominaisuudet?
- Voiko tulla muita lisäkuluja?